

1646 (1056) TARİHLİ HARPÜT KAZÂSİ AVÂRİZ DEFTERİ

Avâriz, *Avâriz-ı Dîvâniye* veya *Tekâlif-i Dîvâniye*, XVI. yüzyılın sonlarına kadar, fevkalâde zamanlarda alınan ve miktarı doğrudan *Dîvân-ı Hümâyûn* tarafından tesbit edilen bir vergi türüdür. Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan Tanzimat'a kadar devam eden bu vergi, tahakkuk ve tarh usulleri bakımından diğer vergilere nazaran farklılık arz eder. Halktan nakit olarak toplanabileceği gibi, *aynî* ve hizmet olarak da istenebilir. Bu meyânda meselâ *kürekçi bedeli* hizmeti olarak, *nüzül zahiresi* de *aynî* olarak alınırdı¹.

XVII. yüzyıla kadar bu vergi umumiyetle sefer masraflarının karşılanması için toplanmış ve bu yönüyle arızî bir özellik göstermiştir. Fakat XVI. yüzyılın sonlarında Osmanlı para sisteminin çöküşü ve vergi düzeninin ıslah edilemeyişi sebebiyle avâriz, her yıl muntazaman toplanan, devamlı ve *nakdî* bir vergi hâline gelmiş ve miktar itibarıyla *öşür* haricindeki *resm-i çifti*, *bennâk*, *ispenç* vs. gibi şahıs başına alınan bütün vergileri geçmiştir. Aynı şekilde sefer zamanlarında halktan, un ve hububat olarak toplanan *nüzül zahiresi* de *aynî* olmaktan çıkıp *nakdî* hale gelmiştir².

Esas itibarıyla *örfî* bir vergi olan avârizın *şer'î* hale getirilmeye çalışıldığı da olmuştur³.

Avâriz mükellefi olanlar askerî sayılmayan re'âyâdır. Askerî deyiminin içerisine, fiilen askerlik hizmeti yapanların dışında *ulemâ*, *sulehâ*, *sadât*, *derbentci*, *tuzcu*, *çeltükci*, *ortakçı*, *katrancı*, *doğancı*, *vakıf re'âyâsı* vs. gibi birçok zümrelerin dahil olduğu malumdur⁴. Askerî sınıfına girenler avâriz türü vergiden muâf olmakla beraber, ticâretle işgal edenler bunun dışındadır. "*Kâr u kışb üzere*" olanlar durumlarına göre re'âyâ gibi avâriz vergisine katılmaktadırlar⁵.

Avâriz mükelleflerinin tesbiti hususunda muayyen bir kuralın bulunmadığı görülmektedir. Bölgelere ve halkın gelir durumuna ve sahip olunan gayri menkule göre değişen nisbetlerde oranlar belirlendiği anlaşılmaktadır. Şahısların avâriz mükellefi olması ev, tarla, dükkan vs. gibi bir gayri menkul sahibi olmaları şartı aranmaktadır⁶. Ancak çok defa bir ev sahibi olmak mükellefiyet için yeterli olmaktadır. Oturduğu evin

¹ Ömer Lütfi Barkan, "Avâriz", *İslam Ansiklopedisi (IA)*, II, s.13 vd.

² Bruce Mc Gowan, "Osmanlı Avâriz-Nüzül Teşekkülü, (1600-1830)", VIII. Türk Tarih Kongresi, 11-15 Ekim 1976, *Kongreye Sunulan Bildiriler*, II, Ankara 1981, s.1327-1332.

³ Mustafa Akdağ, *Türkiye'nin İktisadî ve İçtimaî Tarihi*, II, İstanbul 1974, s.273.

⁴ Fakat devlet, istisnâî hallerde, sıkıştığı zaman bu muafiyetlerin çoğunu dikkate almamıştır, bkz. Barkan, *aynı madde*, s.15.

⁵ "Kasaba-i mezbûrda askerî tâ'ifesinden olup sük-ı sultanide kâr u kışb iderler kadîmden avâriz ve tekâlif-i sâ'irelerin hâllü hâlince mezbûrlar ile edâ iderler imiş...", *MM* 3038, s.17.

⁶ Akdağ, *aynı eser*, s.266-67; Barkan, *aynı madde*, s.15.

mülkiyetine sahip olmayanlar avârizdan muâf olmaktadır⁷. Ayrıca ihtiyar ve çalışamayacak derecede a'mâ, sakat ve hastalıklı olanlar ile yetim, sabi ve dul hatunlardan da avâriz alınmamaktadır. Halk, gelirine ve sahip olduğu gayri menkule göre *alâ, evsat, hakîr, ahkar ve ednâ* olmak üzere çeşitli gruplara ayrılmakta ve bu esasa göre avâriz toplanmaktadır.

Bu arada *avâriz hânesi* tabirine biraz açıklık getirmek lazımdır. *Avâriz hânesi*'nin gerçek hâne ile ilgisi yoktur. Hâne, genel olarak ev demektir. Osmanlı vergi istilâhındaki anlamı ise bir evde oturan *evli çift* tir. *Avâriz hânesi* ise, 3, 5, 7, 10, 15 evden oluşan bir vergi birimidir. İmparatorluğun her yeri için standart bir *avâriz hânesi* birimi de yoktur. Her kazâ için farklı ölçüler esas alınmıştır. Bazı yerlerde 10 hâne (ev) bir *avâriz hânesi* kabul edilirken, bazı yerlerde bu sayı 15-20'ye çıkabilmektedir. Devlet, bir kazâdaki avâriz hânelerini tesbit ettikten sonra avâriz ve *nüzül zahiresi* ya da *kürekçi bedeli* toplanırken hâne başına düşen miktarı her yıl için belirlemekte ve buna göre vergi toplamaktadır. Dolayısıyla avâriz tahrirleri avâriz vergisinin toplanması açısından büyük önem taşımaktadır.

XVI. yüzyıldaki tahrir defterlerinde avâriz ile ilgili bazı kayıtlara rastlanmaktadır. Bundan, avâriz için ayrıca bir tahririn yapılmadığı, timar ve zeametleri belirlemek ve devletin baştan beri ala geldiği vergileri tesbit etmek amacıyla yapılan genel tahrirler sırasında avâriz hânelerinin de tesbit edildiği istidlal olunmaktadır.

Oysa XVII. yüzyılda sadece avâriz hânelerinin tesbiti için tahrirler yapılmıştır. Bunun sebebi XVI. yüzyıldaki tahrir defterleri esas alınarak toplanan *resm-i çift, resm-i bennâk, resm-i mücerred, resm-i ispenç* vs. gibi vergilerin miktarları artırılmadığı için ehemmiyetsiz hale gelmeleridir. Sadece üründen muayyen bir nisbette alınan *öşür* bundan istisnadır.

Harput, XVI. yüzyılın başında, Çaldıran zaferi sonrasında Osmanlı topraklarına katılmış ve Osmanlı idari teşkilatı içerisinde sancak olarak Diyârbekir eyaletine bağlanmıştır. Harput, *Van- Muş - Bingöl ve Bağdat- Musul - Mardin Diyârbekir* istikametlerinden gelen ve *Malatya - Sivas- Tokat- Amasya* hattını takip ederek İstanbul'a ulaşan klâsik dönemin önemli bir ticarî yolu üzerinde bulunmaktadır. Bu yol aynı zamanda Osmanlı ordularının doğuya olan seferlerinde kullandıkları askerî bir güzergâhtır.

Harput sancağında fetihten sonra tahrir işlemine başlanmış ve 1518 tarihinde tamamlanmıştır. Bu tahrire ait mufassal defter Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde Tapu Tahrir Defterleri Kataloğunda 64 numarada kayıtlıdır. Bu tahrir üzerinden henüz 3-5 sene geçmeden, **Kanunî Sultan Süleyman**'ın tahta geçmesinden hemen sonra yeni bir tahrire daha başlanmış ve 1522-23 yıllarında bitirilmiştir. Bu tahrire ait sadece icmâl defter elimizde bulunmaktadır (TD 998). Bunlardan başka 1541 ve 1566 yıllarında iki tahrir daha yapılmıştır. 1541 yılına ait icmal veya mufassal hiçbir defter arşivlerimizde mevcut değildir. Buna mukabil son tahrir olan 1566 yılına ait hem icmâl hem de mufassal defterler elimizdedir⁸.

⁷ Bkz. incelediğimiz defter (MM 3038, s.14), "Hâne-i Dilâver, sâkin olduğu ev vakf olmağla alınmaz".

⁸ Bu hususta geniş bilgi için bkz. Mehmet Ali Ünal, *XVI. Yüzyılda Harput Sancağı, (1518-1566)*, Ankara 1989.

Harput Sancağı'ndaki avâriz hâneleriyle ilgili ilk bilgileri bu tahrir defterlerinden öğrenmekteyiz. 1518 tarihli Harput'un Osmanlı hakimiyetine girmesinden hemen sonra yapılan tahrirde ait mufassal defterde avâriz hâneleri ile ilgili herhangi bir kayda rastlanmamaktadır. 1523 tarihli İcmal defterde ise 5601 *avâriz hânesi* kayıtlıdır. 192 nefer olan "*hâne-i gayr-i avâriz*" buna dahil değildir. Bunun 745 hânesi Ermeni, 4856 hânesi ise Müslümandır⁹. Elbetteki bunlar avâriz mükellefi gerçek hânelerdir. Fakat kaç gerçek hânenin 1 *avâriz hânesi* olduğunu belirtir bir kayda rastlanmamaktadır. Şayet XVII. yüzyıldaki gibi 10 gerçek hâne 1 *avâriz hânesi* üzerinden hesap edilirse bu durumda 560 *avâriz hânesi* var demektir. Aşağıdaki görüleceği üzere XVII. yüzyılda 238,5 *avâriz hânesi* oyduğu dikkate alınır, bu rakamın oldukça yüksek olduğu anlaşılır. Ancak *avâriz hânesi* tesbitinde zaman ve mekâna göre farklı ölçüler tatbik edildiğinden dolayı XVI. yüzyıldaki gerçek *avâriz hânesi* sayısını kesin olarak belirlemek mümkün görünmemektedir.

Harput'un 1540'lı yıllarda yapılmış olan tahririne ait defter elimizde yoktur. En son tahrir olan 1566 tarihli defterde ise avâriz hânesi ile ilgili hiçbir kayda rastlanmamaktadır.

Avâriz Defteri'nin Muhtevâsı

Burada yayınlamakta olduğumuz defter, Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde, Maliyeden Müdevver Defterler Tasnifinde 3038 numarada kayıtlı *Harput Kazâsı Avâriz Defteri* dir. Toplam 41 sayfa olan defter, 15,5x43 cm ebadındadır. Defterin orta kısmında kısmî bir tahribat varsa da defterin okunmasında problem teşkil etmemektedir. Defter, içindeki fermân suretinden anlaşıldığına göre sabık Diyârbekir Defterdârı **Muhammed Efendi** ile eski **Ruznâmecî İbrahim Efendi** tarafından Harput Kazâsının avâriz hânelerinin tesbiti için yaptıkları tahririn sonuçlarını ihtiva etmektedir. Defterin muhtelif sayfalarında **Defterdâr Muhammed Efendi** ile **Harput Kâdisı Dâvud Efendi**'nin tasdik mühürleri bulunmaktadır.

Defter, Harput kazâsının mahalle, nâhiye ve bunlara bağlı köyleri esas alınarak düzenlenmiştir. İki kısımdan müteşekkildir. Her iki kısımda da Harput Kazâsına ait avâriz hâneleriyle ilgili kayıtlar bulunmaktadır. Defterin 1. ve 2. sayfaları boştur. 3. sayfada siyakat yazısı ile Harput'a ait avâriz hâneleriyle ilgili bir icmal ve bununla alakalı bir telhis yer almaktadır. 4. sayfada ise tahririn yapılmasıyla ilgili olarak bir talimat hüviyetini taşıyan fermanın sureti yer almaktadır. Sonraki sayfalar ise Harput kazâsının avâriz hânelerine müteallik tahrir sonuçlarını ihtiva etmektedir.

Defterin muhtevâsını ve tahririn düzenleniş sebebi daha iyi anlayabilmek için Harput kazâsının avâriz hâneleri ve tahrir yapılmasına kadar olan gelişmeleri ele almak gerekmektedir.

Ferman suretinden anlaşıldığına göre Harput halkı avârizlerini "**kadîmü'l-eyyâmdan**" 238,5 *avâriz hânesi* üzerinden ödemektedirler. XVII. yüzyıla ait bir Kadı Sicili'ne göre 12 Ağustos 1632 (25 Muharrem 1042)'de Harput'un *avâriz hânesi*

⁹ TD 998, s.192.

242,5'dur¹⁰. Bu durumda 1632 yılından önce, belki de XVII. yüzyılın başlarında Harput'ta bir avâriz hânelerinin tesbiti için bir tahrir yapılmış olması icap eder. Ancak bunun kesin tarihini tesbit edemiyoruz.

Öte yandan daha 1632 yılında bile, avâriz ile ilgili birçok "tekâlîf" in ancak 180 hâne üzerinden toplanabildiği anlaşılmaktadır. Aynı Şer'iyye Sicili 'nde yer alan ve Harput Kadısı ile mütesellimine gönderilen bir hükümde, defterde 242,5 avâriz hânesi kayıtlı olduğu halde sadece 180 hâne üzerinden vergi toplanabildiğinden bahsedilmekte ve 180 hâne üzerinden toplanması hâlinde "mâl-ı pâdişâhiye küllî gadr olduğu"na temas edilerek durumun tahkik ettirilmesi için Kapucubaşı İbrahim Ağa'nın gönderildiği belirtilmektedir¹¹.

Sonraları, bazı köyler halkı, "ziyâde fakîrî'l-hâl" ve "edâsına iktidârları" olmadıklarından dolayı üzerlerine kaydedilmiş olan avâriz hânelerinin bir kısmının kaldırılması için merkeze müracaat etmişlerdir¹². Sonuçta 1640'lara doğru Harput kazâsının avâriz hânesi 238,5 hâneye düşmüştür.

Ancak Harput halkının sıkıntısı çeyrek, yarım ve bir hâne gibi indirimlerle atlatılabilecek gibi değildir. Bu sebeple ekteki 27 Eylül 1645 (5 Şaban 1055) tarihli ferman suretinde de belirtildiği üzere ayân, eşrâf ve reâyâ hep birlikte Harput kazâsının 238,5 olan avâriz hânesi tahfif edilir ümidiyle Dîvân'a müracaat etmişlerdir. Fakat Dîvân'dan umduklarının tam aksi bir sonuç çıkmıştır. O sırada veziriazam olan Mustafa Paşa¹³ "tegaddüben" (gazaba gelerek) Harput'un avâriz hânelerinin 400'e çıkarılması için emir vermiştir. Guya tahrir için de eski Halep defterdarı Mehmed Efendi'yi görevlendirmiştir. Halep defterdarının tahriri göstermelik olmaktan öteye geçmeyecektir. Çünkü rakam önceden verilmiş, tahrir daha sonra yapılmıştır. Sonuçta 238,5 avâriz hânesini ödeyemeyen Harput halkı 3 yıl müddetle 400 hâne üzerinden hâne başına 17-18 gurus vergi ödemeye icbar edilmiştir. Ancak bu durum Harput sancağının

¹⁰ Harput Şer'iyye Sicili 386, s.426, hüküm 1; "...livâ-i mezbûrede vâki 242,5 avâriz hânesinin 1043 târihine mahsûb olmak üzere her bir hâne başına 300 akça avârizleri cem' ve tahsîl olunmak lâzım ve mühim olmağın..."

¹¹ Harput Şer'iyye Sicili 386, s.418, hüküm 2; "Siz kim kıdvetü'l-emâsil ve'l-akrân Harput mütesellimi Mehmed Ağa zîde mecdühu (ve) fazilet-Şi'âr Harput efendisi zîde fazlihumsunuz kazâ-i Harput hânesi 242,5 hâne iken hâliyâ vâki' olan tekâlîfi 180 hâne üzere cem' itdürüp ol-vechile fukarâya ve mâl-i pâdişâhiye küllî gadr olduğu istimâ' olundu imdi husûs-ı mezbûra hâliyâ Harput zâbiti olup Kapucubaşımız İbrâhîm Ağa zîde mecdühu mübâşir ve ta'yîn olunup gönderilmiştir..."

¹² Meselâ nîm avâriz hânesi olan Haceri köyü halkı rub' (1/4) hânelerinin silinmesi için Harput kadısına müracaat etmişler, kadı, merkeze ahalinin isteğini bildirmiş ve yerine getirilmemesi halinde "cümlesinin cilâ-yı vatan ve terk-i diyâr eylemelerinin mukarrer" olduğunu ilâm etmiştir. Bunun üzerine merkez kadının ilâmı yönünde karar vererek Haceri köyünün 1/4 hânesinin silinmesini emretmiştir, bkz. Harput Şer'iyye Sicili 384, s.221, h.2.

¹³ Defterdeki ferman sureti 1055 tarihli olduğu ve 400 hâne üzerinden avâriz ödenmesinin 3 yıldır devam ettiği göz önüne alınırsa adı geçen Mustafa Paşa'nın Sultan İbrahim devrinde veziriazamlık yapan Kemankeş Kara Mustafa Paşa olduğu anlaşılmaktadır. 23 Kanun-ı evvel 1638 yılında veziriazam olan Mustafa Paşa, 31 Kanun-ı sâni 1644 yılına kadar bu görevde kalmıştır. Kaptan-ı deryalık da yapan paşa, Cinci Hoca ile olan anlaşmazlığı sonucu yeniçeri ocağını ayaklandırmaya teşebbüs ettiğinden dolayı Sultan İbrahim tarafından katl olunmuştur. Bkz. İsmail Hami Danişmend, İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi, V, İstanbul 1971, s.36.

sosyal ve ekonomik hayatı için son derece menfi neticeler doğurmuştur. Nüfus azalmış ve üretim düşmüştür. Fermana bu durum, “. . . fi'l-vâki' Harput kazâsı ahâlisinin mikdârı kalmayup ve Kuzâbâd nâmında bir nâhiye ahâlisi dahi bi'l-küllîye perâkende ve perîşân olmağla harâb olmuştur. . . ”, şeklinde anlatılmaktadır. Yayınladığımız defteri tanzim eden Diyârbekir defterdârı **Muhammed Efendi** de defterin sonunda Harput halkının çok yüksek olan vergileri ödeyememekten dolayı “*re'âyâsının ekserisinin cilâ-yı vatan*” eylediklerini bu sebeple avârizların iki üç seneden beri ancak 133 hâne üzerinden toplanabildiğini ifade etmektedir. Nitekim defterin bir çok yerinde köylerin yanına “*terk-i diyâr etmiştir*”, “*cilâ-yı vatan etmişlerdir*”, “*nâ-mevcûd olmağla esâmisi yazılmamıştır*” gibi ibareler yer almaktadır.

Veziriazam **Kemankeş Mustafa Paşa**'nın 3 yıl sonra ölümü üzerine Harput halkı tekrar Dîvân'a müracaat etmişler ve “*tezallümler*”de bulunmuşlardır. Zira yapılan uygulama halkın memnuniyetsizliğini artırmış ve devamlı şikayetlere sebep olmuştur. Sonunda bu şikayetleri dikkate alan Dîvân, Harput'un yeniden tahririne karar vermek ihtiyacı duymuştur. Bu iş için de eski Diyârbekir defterdârı **Muhammed Efendi** ile eski Ruznâmeci **İbrahim Efendi**'yi görevlendirmiştir.

Defterde yer alan ferman sureti ise tahrir için bir nev'i talimat hüküm mahiyetindedir. Buna göre **Muhammed Efendi**, **İbrahim Efendi** ile birlikte Harput'a gidecek halkın durumunu yerli yerinde görüp, inceleyecek ve sonuçları defter edecektir. Tahrir işlemi “*hak ve adl üzere*” yapılacak, kimseye himâyet ve siyânette bulunulmayacaktır. Ayrıca “*mâl-ı mîrîye gadr eylemek*”den de kaçınılacaktır. Ancak bu iki husus mütenakızdır. Çünkü hem “*hak ve adl üzere*” tahrir yapmak, hem de “*mâl-ı mîrîye gadr eylememek*” mümkün değildir.

Fermana ön görüldüğü üzere **Muhammed Efendi** Harput'a gitmiş ve durumu yerli yerinde göreyerek incelemiş ve 15 Haziran 1646 yılında vazifesini tamamlamıştır¹⁴. Tahrir sırasında halkın vaziyetinin hakikaten kötü olduğunu müşahade eden **Muhammed Efendi**, tahrir sonuçlarını iki ayrı defter hâlinde tanzim etmek zorunda kalır. Defterin 5-28. sayfalarında yer alan ilk kısma göre, Harput kazâsının toplam 298,5 avâriz hânese bulunmaktadır. Ancak bu rakam halkın gerçek ödeme gücünün çok üstündedir. Çünkü halkın 1640'lardan önce 238,5 hâne üzerinden vergi ödemeye bile itiraz ettiği düşünülürse 298,5 hânenin ne kadar yüksek olduğu anlaşılabilir. Kaldı ki 3 yıldır uygulanan 400 hâne sebebiyle Harput halkının yarısından fazlası terk-i diyâr etmiş bulunuyordu. **Muhammed Efendi**'nin 298,5 rakamını tesbite götüren sebep fermana yer alan “*mâl-ı mîrîye gadr eylemek*” korkusudur. Bu noktada **Muhammed Efendi** bürokratça bir yaklaşım ortaya koymuştur. Birinci kısımda “*mâl-ı mîrî*”yi zarara uğratmayan, ama halkın çok zararına olan bir düzenleme yapmıştır. O böylece devlet hazinesini zarara sokmak şeklindeki bir töhmetten kurtulmuş olacaktır.

Defterin 36-40. sayfalarında yer alan ikinci kısımda ise avâriz hânese toplamı 186,5 idi. Bu rakam halkın gerçek ödeme gücü dikkate alınarak tanzim edilmiştir. Çünkü fermana “*hak ve adl üzere*” tahrir yapılması da emr edilmektedir.

¹⁴ MM 3038, s.27.

Muhammed Efendi defterin 36. sayfasındaki telhisine göre bu durumu şu şekilde açıklamaktadır:

“Devletlü ve merhametlü sultanım hazretleri sağ olsun.

Bu kulları me'mûr olduğumuz üzere Harput'a varılıp nefis-i kasabasının evleri ve karyelerinin zirâ'at ve şenlikleri ve çift ve bennâk ve mücerredleri ve sulu ve susuz zemînleri yoklanup ale'l-esâmi defter olunup lâkin mevcûd hâneleri cüz'î ve gürihteleri küllî olmağla asıl defterde her bir karyenin tahammül ve iktidârı ta'yin olursa cânib-i mîriye küllei kesr ve zarar gelmek iktizâ itmekle tasrîh olunmağa cür'et olunmayup lâkin niçün ta'yin ve tasrîh etmedin diyü mes'ûl olmak havfından her bir karyenin hâlâ tahammülleri başkaca defter olunup hâk-pây-ı devletlerine gönderilmişdir. Makbûl tutulması ve ziyâde etdirilmesi bâbında fermân merhametlü sultanım hazretlerinindir”.

Görüldüğü üzere **Muhammed Efendi** devlet gelirinin azalacağını, hazinenin zarar göreceğini göz önüne alarak halkın gerçek ödeme gücüne göre tahrir yapmaktan çekinmiştir. Bunun sebebi belki de, bu tür tahrir işleri için görevlendirilenlerin gerçek durumu yansıttıkları takdirde “*mâl-ı mîriye gadr eylemek*” ithamıyla karşılaşmalarıdır. Hâliyle böyle bir durum **Muhammed Efendi**'nin bürokratik mekanizmadaki konumu açısından olumsuz sonuçlar doğuracak, sicilinin menfi olmasına sebep olacaktır. Nitekim defterin ilk kısmında Harput kadısı **Davud Efendi**'nin tasdik mührü bulunduğu halde, ikinci kısımda sadece **Muhammed Efendi**'nin mührü yer almaktadır. Demek ki Harput kadısı da kendi kazası halkının gerçek ödeme gücünü yansıtmaya cesaret edememiştir.

Bu noktada akla gelen soru şüphesiz *Dîvân*'ın iki tahrirden hangisini tasdik ettiği hususudur. Bu konuda defterde açıklayıcı bir kayıt yoktur. Fakat Harput şer'iyye sicillerinden bu mevzuda bilgi edinmek mümkün olmaktadır. 18 Şevvâl 1063 tarihli bir şer'iyye sicili kaydına göre Harput kazası *avâriz hânesi* 290 idi¹⁵. **Muhammed Efendi**'nin tesbit ettiği 298,5 hânedan 290'a düşmesinin sebebi zaman içerisinde bazı köyler halkının sürekli itirazları sonucu yapılan indirimlerden kaynaklanıyordu¹⁶. Yayınladığımız *Avâriz Tahrir Defteri* üzerinde 1060, 1061 tarihini taşıyan muhtelif derkenarlara göre bazı köylere ait avâriz hânelerinin düşürülmesi yoluna gidilmişti. Hatta 27 Cemaziyelevvel 1063 tarihli şer'iyye sicili kaydına göre Harput kazası avâriz hâneleri 289,5 ve 1 rub' hâneye düşmüştü¹⁷. Neticeten **Muhammed Efendi**'nin düzenlediği ve gerçek durumu yansıtan tahririn ikinci kısmı dikkate alınmamış ve hazinenin lehine olan fakat halkın zararına olan birinci kısmı kabul edilmiştir.

¹⁵ *Harput Şer'iyye Sicili* 324, s.247, h.1.

¹⁶ “Oldur ki, bin altmış dört senesinin bedel-i nüzülü cem'ine me'mûr olan Mustafa Ağa Harput Sancağı beği kıdvetü'l-ümerâ'i'-l-ikrâm Ahmed Beğ dâme izzuhu muvâcehesinde tav'an ikrâr u takrîr-i kelâm idüp işu sene-i merkûmede cem'ine me'mûr olduğum kazâ-i mezbûrun imzalu ve mühürlü mevkûfât defterinde iki yüz seksen dokuz buçuk ve rub' hânesinin bâ-fermân-ı âlf altı buçuk hânesi fûrûnihâde olup iki yüz seksen üç ve bir rub' avâriz hânesinden beher hâneye altmış gurusu hesabı üzere buyuruldu-yı şerif mücebince cem'an bin altı yüz doksan dokuz buçuk riyâli gurusu mîr-i müşârûnileyh dâme izzuhu yedinden bi't-tamâm ahz u kabz eyledim...”, *Harput Şer'iyye Sicili* 324, s.207, h.1.

¹⁷ *Harput Şer'iyye Sicili* 324, s.244-246, h.1.

İkinci kısma ait, yani halkın gerçek ödeme gücüne göre tertip edilmiş kısmın icmalı 3. sayfada yer almaktadır. Aslında bu kısım 1646 yılında Harput'un nüfus durumunu göstermektedir. Buna göre şehir merkezinde:

- 371 askerî evi,
- 159 müslim re'âyâ evi,
- 152 zimmî re'âyâ evi,
- 22 müslime dul hatun evi,

15 zımmiye dul hatun evi bulunmaktadır. Bunlardan askerî olanlar ile dul hatunlar avâruzdan muâf tutulmuşlardır. 159 müslim re'âyâ evi ile 152 zimmî re'âyâ¹⁸ evine 18'er avâruz hânesi kayd edilmiştir. Bu durumda müslümanların 8,8, zimmîlerin ise 8,4 evi 1 avâruz hânesi kabul edilmiştir. Nahiyelerde ise, müslim ve zimmî ayırımı gözetilmeyerek toplam 861 müzevvec (evli) re'âyâ ile 615 mücerred (bekâr)'den her 10 neferi 1 avâruz hânesi kabul edilerek toplam 147,5 ve 1 rub' (çeyrek) avâruz hânesi kayd olunmuştur. Buna harâbe olan köyleri zirâ'at eden 2,75 hâne de ilave edilmiştir. Böylece şehirle beraber toplam 186,5 avâruz hânesi olmaktadır. Bu hale göre eski Halep defterdârı **Mehmed Efendi**'nin 400 hâne tutan tahririne nazaran 213,5 hâne eksiklik söz konusudur.

Öte yandan hazineyi iltizam eden ve *Dîvân* tarafından makbul olan birinci kısımda müzevveclerin 5'i 1, mücerredlerin 10'u 1 avâruz hânesi sayılmıştır. Bu durumda şehirdeki 159 müslim ve 152 zimmî evi ile nahiyelerdeki 861 müzevvec toplamı olan 1172 rakamı 5'e bölünürse 234,4 rakamı elde edilmektedir. 615 mücerred de 61,5 avâruz hânesi etmektedir. İkisinin toplamı ise 295,9 olmaktadır. Bu rakam harâbe köyleri zirâ'at edenlerle beraber 298,5'a tamamlanmıştır. Defterin halkın tahammül ve iktidarına göre tanzim edilmiş olan ikinci kısmında ise müzevvec ve mücerredler in her 10 neferi 1 avâruz hânesi kabul edilmiştir.

İlk kısım defterin 5. sayfasından itibaren başlamaktadır. Burada Harput kasabasındaki ulemâ, sâdât, zu'emâ, erbâb-ı timâr, bölük sipahisi, yeniçeri, cebeci ve hisârî gibi avâruzdan muâf askerî sınıf mensuplarının oturdukları mahallelere göre kaydedildikleri görülmektedir. Bunların ekonomik durumları dikkate alınarak isimlerinin yanına hakîr, ahkar, ednâ, evsat ve âlâ yazılmıştır. Ondan sonra yine mahalle esasına göre avâruza tâbi re'âyâ kayd olunmuştur.

Dikkati çeken noktalardan birisi Harput'taki vergiden muaf olan askerî sınıf mensuplarının vergi mükellefi hristiyan ve müslüman re'âyâdan fazla oluşudur. 310 vergi mükellefi re'âyâ var iken 371 hâne ile askerîler oldukça kalabalık bir zümre teşkil etmektedirler. Bunda geniş bir kesimin askerî sınıf içerisine alınmasının payı büyüktür. Bir de vergi mükellefiyetinden kurtulmak için birçok kişinin bir yolunu bularak askerî sınıf içerisine dahil olmak için çeşitli yollara baş vurdukları, merkezden birer berat temin ederek avâruz-ı divâniye'den kurtulmaya çalıştıkları görülmektedir¹⁹.

¹⁸ 1611/1020 tarihli bir cizye defterinde de Harput kasabasında zimmîlerden cizye mükellefi olanlar 152 neferdir, bkz. *MM* 4663, s.118.

¹⁹ "...nefs-i Harput'da sâkin ve re'âyâ fıkârâsı u cânibe gelüp şöyle i'lâm-ı hâl eylediler ki; vilâyetimiz hâneye bağlı olmayup her ne teklîf olunursa cümle ehl-i dükkân mâeynin vâkî' olan teklîf sâlyâne oldukda her biri hallü hâline göre vâkî' olan teklîfi edâ iderler kasaba-i mezbûrede mütemekkin re'âyâ oğlu re'âyâdan ba'zılanı biz imâm ve hatib ve

Bu defteri esas alarak Harput'un XVII. yüzyılım ortalarındaki sosyal ve ekonomik durumu ile ilgili olarak kısa bir değerlendirme yazımızı *Belleten* dergisinde yayınlamıştık²⁰. Bu yüzden defterle ilgili açıklamalarımıza burada son vererek metne geçebiliriz.

HARPUT KAZASI AVARIZ TAHRİR DEFTERİ (MM 3038)

(s. 3)²¹

Hesâb oluna

Kazâ-i Harput der-eyâlet-i Diyârbekir 'an-hânehâ-i avâriz-ı kazâ-i mezbûre bermûceb-i defter-i Hazîne-i 'âmire tahrîr-i cedîd Mehmed Efendi defterdâr-ı Haleb-i der-sâbık.

hâne 400

Minhâ

Ber-mûceb-i defter-i tahrîr-i cedîd-i Mehmed Efendi defterdâr-ı hazîne-i Diyârbekir ve Mevlânâ Dâvud kâdî-i Kazâ-i Harput.

El-kesr-i hâne 213,5

Nefs-i kasaba-i Harput: Askerî büyütl 371, müslümânân büyütl 159, zimmîyân büyütl 152, dul hatun büyütl 37: 22 müslime, 15 zimmîye.

Nevâhi-i kazâ-i mezbure: Re'âyâ-yı müzevvec neferen 861, re'âyâ-yı mücerred neferen 615.

Yekûn be-hesâb hâne 186,5

Diyârbekir defterdâr-ı Muhammed Efendi kulları defter gönderüp hakk ve adl üzere tahrîrine me'mûr olduğu nefsi-i Harput'da üç yüz yetmiş bir askerî ve yirmi iki müslime dul havâtîn evinden gayri yüz elli dokuz müslümân re'âyâ evine on sekiz hâne ve on beş dul zimmîye havâtîn evinden gayri yüz elli iki zimmî re'âyâ evine dahi on sekiz hâne tahrîr idüp ve nevâhîsinden dahi sekiz yüz altmış bir müzevvec eviyle altı yüz on beş mücerred re'âyâya dahi ale's-seviye on neferine bir hâne olur oltakdîrce yüz kırk yedi buçuk ve rub' hâne kayd idüp ve iki buçuk ve rub' hâne dahi harâbe olup zirâ'at idenlere kayd idüp ki cümle yüz seksen altı buçuk hâne olur bu takdîrce mukaddemâ tahrîr olunan dört yüz hânedan iki yüz on üç buçuk hâne noksan olur fermân sultânımındır.

(s. 4)

Bu kullarına hitâben tahrîr hususîcün vârid olan emr-i şerîfin sûretidir:

mü'ezzin olmuşuz kul oğluyuz ve elimizde berât-ı pâdişâhî vardır sâir re'âyâ ile berâber harc ve teklîf virmeziz diyü ta'allül e inâd eyledüklerin bildirdikleri...”, *Harput Şer'iyye Sicili* 386, s.392, h.1.

²⁰ Mehmet Ali Ünal, “1056/1646 Tarihli Avâriz Defterine Göre 17. Yüzyıl Ortalarında Harput”, *Belleten*, LI/199, (Nisan 1987), s.119-129.

²¹ Defterin 1. ve 2. sayfaları boştur.

Kıdvetü'l-erbâbi'l-ikbâl umdet-i ashâbi'l-iclâl câmi'-i vücûhi'l-emvâl âmirü'l-hazâin bi-ahseni'l-a'mâl el-muhtassun bi-mezîd-i inâyeti'l-meliki'l-bârî hizâne-i âmiremin Diyârbekir cânibi defterdârı olan Muhammed dâme uluvvûhu ve kıdveti'l-emâcid ve'l-a'yân sâbıkâ ruznâmecî olan İbrâhîm zîde mecdûhu tevkî'-i refî'-i hümâyûn vâsıl olıcak ma'lûm ola ki sen ki defterdâr-ı müşârünileyhsin hâlâ dîvân-ı hümâyûnuma arz gönderüp bundan akdem emr-i şerîf vârid olup mazmûnunda Harput kazâsı ahâlisi astâne-i sa'âdetime gelüp hâne-i avârız husûsunda tezallüm eylediklerinde varup yerlû yerinden hânelerin görüp tahrîr-i cedîd defterine zarar gelmemek üzere tahrîr idesin diyü fermân olunmağla kalkup ber-mûceb-i emr-i şerîf tahrîrine mübâşeret eylemek sadedinde iken Harput(t) kazâsının a'yân ve eşrâf ve re'âyâsı gelüp kadîmü'l-eyyâmdan hânemiz iki yüz otuz sekiz buçuk hâne olup tahammülümüz olmamağla tahfff edilir etdirmek ümîdiyle müteveffâ vezîr-i a'zam-ı sâbık Mustafa Paşa zamânında astâne-i sa'âdete varup hâlimiz i'lâm eyledüğümüzde tegaddûben üzerimize dört yüz hâne kayd olunup üç seneden berü avârızımız dört yüz hânedan alınıp nâ-mevcûdu aslına zamm ve mevcûd hânedan on yedişer ve on sekizer guruş almağla hâlâ nisfından ziyâdemiz perâkende ve perişân olup bu hâl üzere kalur ise bir sene dahi edâ itmeye iktidârımız olmayup bi'l-küllîye firâr (ve) vilâyetin harâbeliğine bâ'is olmak mukarrerdir te'hîre konulup tekrâr vâki' hâli vukû'u üzere arz idevir diyü ilhâh eyledüklerinde fi'l-vâki' Harput kazâsı ahâlisinin mikdârı kalmayup ve Kûzâbâd nâmında bir nâhiyesi ahâlisi dahi bi'l-küllîye perâkende ve perişân olmağla harâb olmuştur mukaddemâ irsâl olunan emr-i şerîf mûcebince tahrîrine mübâşeret olunur ise husûle gelmek emr-i muhâl ve vilâyetin bi'l-küllîye perâkende ve perişân olmasına sebep olmak muhakkak olduğun i'lâm eylemeğin imdi sizin dîn ü diyânetinize ve sadâkat ve istikâmetinize i'timâd-ı hümâyûnum olmağın mahalline ma'an varup hakk ve adl üzere ve kemâl-i sadâkat ve istikâmetle ale'l-esâmi tahrîr idüp hakîkatî üzere sütte-i sa'âdetime arz ve i'lâm eylemeniz bâbında fermân-ı âlişânım sâdir olmuştur buyurdum ki hükûm-i şerîfimle vardukda bu bâbda sâdir olan emr-i şerîfim üzere amel idüp dahi kat'a te'hîr ve tevakkuf eylemeyüp sen ki defterdâr-ı müşârünileyh Muhammed dâme uluvvûhu ve sâbık ruznâmecî olan mûmâileyh İbrâhîm zîde mecdûhusun kazâ-i mezbûra ma'an varup avârız hânelerin mâl-i mîrîye gadr ve kimensneye zulm ü te'addi olmamak şartıyla yerlû yerinden yoklayup ne mikdâr hâneleri mevcûd ve ne mikdârı gürihtedir ve hâlâ ne mikdâr hâneye tahammülleri vardır hakk ve adl üzere ve kemâl-i sadâkat ve istikâmetle ale'l-esâmi tahrîr ve defter idüp hakîkatî üzere ber-vech-i ta'cîl sütte-i sa'âdetime arz ve i'lâm eylesin ki ba'dehu fermânım ne vechile sâdir olur ise amel oluna ve bi'l-mümâşât (?) husûs-ı mezbûr müstakîlen size sipâriş olunmuştur husûle gelmesi yine sizden bilinür ana göre her biriniz basîret ve intibâh üzere olup mâl-ı mîrîye gadr olmakdan ve bu bahâne ile celb ü ahz-ı mâldan ve hîn-i tahrîrde kimesneye himâyet ve siyânet eylemekle ale'l-esâmi tahrîr eylememekden be-gâyet ihtirâz idüp ahsen vechile itmâm-ı hidmetde bezl-i makdûr eylesin şöyle bilesin alâmet-i şerîfe i'timâd kılâsin.

Tahrîren ff'l-yevmi'l-hâmis şehri Şa'bâni'l-mu'azzam sene hamse ve hamsin ve elf,

Be-makâm-ı Kostantınıye el-mahrûse

Mutâbıkun liaslihi'l-âlf namaka el-hakîr Dâvud el-kazâ-i Harput
(Mühür)

(s. 5)

Defter oldur ki nefis-i kasaba-i Harput'da sâkin olan ulemâ ve sâdât ve zu'emâ ve erbâb-ı timâr ve bölük sipâhisi ve yeniçeri ve cebeci ve hisâr erin beyân eder.

Mahalle-i Ahmed Beğ;

Hâne-i Mehmed mü'ezzin-i Câmî'-i Arslaniye, *hakîr*,
Hâne-i Molla Ömer mü'ezzin-i Câmî'-i Arslaniye, *hakîr*,
Hâne-i Mevlânâ Mehmed İmâm-ı Mescid-i Ahmed Beğ, *ednâ*,
Hâne-i Molla Ali imâm-ı mescid-i Kapucu, *ednâ*,
Hâne-i Mustafa mütevellî, *hakîr*,
Hâne-i Molla Abdülkâsım imâm-ı Mescid-i Câmî'-i Ağa, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Mahmûd, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mustafa, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Ali, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Elvend, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mehmed, *ahkar*,
Hâne-i Hüseyin erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Mûsa erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Ca'fer, timârdan ma'zûl, *hakîr*,
Hâne-i Murâd, erbâb-ı timâr, *evsat*,
Hâne-i Murâd, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Mûsâ, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Ali, timârdan ma'zûl, *hakîr*,
Hâne-i Hüseyin, timârdan ma'zûl ve terk-i diyâr etmişdir, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed, timârdan ma'zûl, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed Ali, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, za'im, *ednâ*,
Hâne-i Ömer, erbâb-ı timâr, *evsat*,
Hâne-i Ahmed zu'amâ, *evsat*,
Hâne-i Mustafa, Çeribaşı, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Kâsım za'im, *a'lâ*,
Hâne-i Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, sipâhi, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamışdır, *ednâ*,
Hâne-i Ahmed Şâtur, sipâhi, bölük 162, *evsat*,
Hâne-i Mehmed silâhdar, esâmesi yazılmamışdır, *a'lâ*,
Hâne-i Ca'fer, sipâhi, nâ-mevcûd olmağla esâmesi ma'lûm olmamışdır, *ednâ*,

Hâne-i Şa'bân, borazan-ı sipâhi, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır,
hakîr,

Hâne-i Halîl ve Mustafa bin Küçük İbrâhîm, *a'lâ*,

Hâne-i Eytâm Hızır, yeniçeri, *hakîr*,

Hâne-i Ali Hasan, yeniçeri, bölüm 43, *ednâ*,

Hâne-i Hızır, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *ednâ*,

Hâne-i Ali, yeniçeri, bölüm 93, *hakîr*,

Hâne-i Sa'dullah, emîr-i hâc cebe-i bölüm 5, *ahkar*,

Hâne-i Mustafa Mehmed, yeniçeri bölüm 18, *ahkar*,

Hâne-i İlyâs, cebeci, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *ahkar*,

Hâne-i Mehmed, yeniçeri bölüm 33, *ahkar*,

Hâne-i Mehmed nâm, cebeci bölüm 32, *hakîr*,

Hâne-i Abdurrahman, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla yazılmamıştır, *ednâ*,

Hâne-i Eytâm Kâsım, yeniçeri, *ednâ*,

Hâne-i Kurd Abdullah cebeci bölüm 14, *hakîr*,

Hâne-i İbrâhîm, yeniçeri bölüm 2, *ednâ*,

Hâne-i Mehmed, yeniçeri, nâ-mevcûd olduğundan yazılmamıştır, *ednâ*,

Hâne-i Ömer, cebeci, nâ-mevcûd olduğundan esâmesi yazılmamıştır, *hakîr*,

Hâne-i Mahmûd ve Ömer, Eytâm-ı çavuş karındaşı, yeniçeri bölüm 46, *a'lâ*,

Hâne-i Ömer bin Hüseyin, babası dizdâr, *hakîr*,

(s. 6)

Hâne-i Devâlifî (?) bin Mîr Seyfeddin, beğzâde, *ednâ*,

Hâne-i Ümmühânî Hatun, beğzâde, *a'lâ*,

Hâne-i hâlî ve harâbe,

Hâne-i hâlî ve harâbe,

Mahalle-i Mescid-i Hoca;

Hâne-i Molla Ahmed mü'ezzin-i mescid-i Hoca, *ahkar*,

Hâne-i Molla Mehmed imâm-ı mescid-i Hoca, *ednâ*,

Hâne-i Molla Ahmed imâm-ı mescid-i Kara Sûfî, vakf-ı mescid-i Kara Sûfî, *ednâ*,

Hâne-i Molla Ali mü'ezzin-i câmi'-i Zahirîye, *ahkar*,

Hâne-i Molla Ömer, imâmzâde, *hakîr*,

Hâne-i Molla Osman mü'ezzin-i câmi'-i Ağa, *evsat*,

Hâne-i Mevlânâ Hızır, kâdı, *evsat*,

Hâne-i Osman bin Ali, vakf, *ednâ*,

Hâne-i Molla Osman mü'ezzin-i câmi'-i Ahmed Beğ, *hakîr*,

Hâne-i Seyyid Yunus, *ahkar*,

Hâne-i Seyyid Hasan, vakf-ı câmi'-i Hoca, *ahkar*,
Hâne-i Seyyid Molla Yusuf, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Hüseyin Can, *hakîr*,
Hâne-i Hasan, zu'amâ, *a'lâ*,
Hâne-i Ali, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i İbrâhîm, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Osman, erbâb-ı timâr, *evsat*,
Hâne-i Osman, zu'amâ, *evsat*,
Hâne-i Mehmed, babası bölükbaşı, *ednâ*,
Hâne-i Mustafa, sipâhi, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *ednâ*,
Hâne-i Ali silâhdâr bölük 251, *ednâ*,
Hâne-i Hızır, sipâhizâde, *ednâ*,
Hâne-i Ali sipâhi, hâzır olmamağla esâmesi yazılmamıştır, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed sipâhi, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *a'lâ*,
Hâne-i Ömer, cebeci, nâ-mevcûd, *hakîr*,
Hâne-i Derviş, yeniçeri bölük 29, *ednâ*,
Hâne-i Kaya Yusuf, yeniçeri bölük 1, *ednâ*,
Hâne-i İbrâhîm Hasan, cebeci bölük 2, *hakîr*,
Hâne-i İbrâhîm Ali, cebeci bölük 2, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed Mezîd, yeniçeri bölük 8, *ednâ*,
Hâne-i Ca'fer, cebeci, nâ-mevcûd, *ednâ*,
Hâne-i Hâbil, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla (esâmesi yazılmamıştır), *evsat*,
Hâne-i Mehmed, cebeci, nâ-mevcûd olmağla (esâmesi yazılmamıştır), *hakîr*,
Hâne-i Eytâm Mehmed, yeniçeri, *evsat*,
Hâne-i Yûsuf, yeniçeri bölük 35, *hakîr*,
Hâne-i Ömer bin Hüseyin, babası dizdâr imiş, *ednâ*,
Hâne-i Osman, babası hisâreri, *hakîr*,
Hâne-i Diğer Osman, kul oğlu, *hakîr*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Mahalle-i Mescid-i Alaca;

Hâne-i Molla Muslı, imâm-ı Mescid-i Alaca, *ednâ*,
Hâne-i Molla Mahmûd, mü'ezzin-i Mescid-i Alaca, *hakîr*,
Hâne-i Molla Mustafa, imâm-ı sâni-i Câmi'-i Meydan, *ednâ*,
Hâne-i Şeyh Kâsım, *ahkar*,
Hâne-i Bekir, mütevellî-i tekve-i Fâtiha Baba, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Ali, *hakîr*,

Hâne-i Seyyid Mehmed, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Hüseyin, *ednâ*,
Hâne-i Ahmed, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Halîl, sipâhizâde, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed cebeci, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *hakîr*,

(s. 7)

Hâne-i Bekir selim, yeniçeri bölük 56, *ednâ*,
Hâne-i Ahmed, cebeci bölük 19, mütekâ'id ve a'mâdır, *ednâ*,
Hâne-i Hasan Ahmed, cebeci bölük 7, *ednâ*,
Hâne-i Osman, yeniçeri bölük 39, *evsat*,
Hâne-i Süleyman nâm, cebeci bölük 15, *hakîr*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Mahalle-i Mescid-i Saray Hatun;

Hâne-i Molla Bekir, ferrâş-ı Mescid-i Saray Hatun, *hakîr*,
Hâne-i Velican, müteveli, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed, müteveli, *hakîr*,
Hâne-i Mevlânâ Kâsım, hatîb-i Mollakendi, *hakîr*,
Hâne-i Mevlânâ Mehmed, müderris-i Esediye, *evsat*,
Hâne-i Molla Osman, imâm-ı Mescid-i Saray Hatun, *ednâ*,
Hâne-i Molla Mendir (?), mü'ezzin-i Mescid-i Atfık, *ahkar*,
Hâne-i Ebter Kulu, sülehâdan ve fakîrü'l-hâl, *hakîr*,
Hâne-i (okunamadı), sülehâdan olmağla mu'âfnâmesi vardır,
Hâne-i Molla Bekir, el-müderris-i sâbık, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, ferrâş-ı câmi'-i Zahriyye, *hakîr*,
Hâne-i Molla Hüseyin, mü'ezzin-i Saray Hatun, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mustafa, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mevlûd, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Ali, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Hüseyin, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Hasan, dâim-i makâm-ı bakîl (?) ez-sarrâf, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Yûsuf, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid İbrâhîm, *hakîr*,

- Hâne-i Ya'kûb, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i İbrâhîm, zu'amâ, *evsat*,
Hâne-i Mehmed çavuşân-ı dîvân-ı Diyârbekir, *hakîr*,
Hâne-i Veli, silâhdâr, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *evsat*,
Hâne-i Hüseyin Hamza, cebeci bölük 10, *hakîr*,
Hâne-i Biyâl (?) Ahmed, cebeci bölük 19, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed Hakza, yeniçeri bölük 32, *ednâ*,
Hâne-i Ali, yeniçeri bölük 23, *hakîr*,
Hâne-i Hüseyin Bekir, cebeci bölük 2, *evsat*,
Hâne-i Mehmed, yeniçeri bölük 23, *evsat*,
Hâne-i Mustafa, yeniçeri bölük 56, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed, cebeci bölük 3, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa, cebeci, nâ-mevcûd olmağla (esâmesi yazılmamıştır), *hakîr*,
Hâne-i Murtazâ, yeniçeri bölük 23, *evsat*,
Hâne-i Bâlf, hisârî, *ednâ*,
Hâne-i Abdi, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i Ali, hisârî, *ednâ*,
Hâne-i Hasan, hisârî, *hakîr*,

Mahalle-i Câmi'-i Zahiriyе

- Hâne-i Seyyid Bâlf, ferrâş-ı Câmi'-i Zahiriyе, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, nâzır-ı Câmi'-i Zahiriyе, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Ali, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Murtazâ, *hakîr*,

(s. 8)

- Hâne-i Seyyid Mustafa, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Osman, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid İsmâ'il, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed Karagöz, yeniçeri bölük 44, *evsat*,
Hâne-i Abdurrahman Veli, yeniçeri bölük 44, *ednâ*,
Hâne-i Ahmed, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla (esâmesi yazılmamıştır), *ahkar*,
Hâne-i Mehmed Mustafa, yeniçeri bölük 46, *evsat*,
Hâne-i Veli Kaytas, silâhdâr, nâ-mevcûd olmağla (esâmesi yazılmamıştır), *evsat*,
Hâne-i Mustafa, hisârî, *ahkar*,
Hâne-i İsmâ'il, hisârî, *ednâ*,

Mahalle-i Mescid-i Müderris;

Hâne-i Molla Abdülaziz, hafîb-i Câmî'-i Zahiriye, sülâhâdan ve şeyh olup, *ednâ*,
Hâne-i Mevlânâ İbrâhîm, el-müderris-i karye-i Mollakendi, *hakîr*,
Hâne-i Molla Hasan, cüzhân, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa, hekîm, elinde müte'addit mu'âfnâmeleri vardır, *hakîr*,
Hâne-i Molla Ahmed, imâm-ı Mescid-i Müderris, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid İbrâhîm, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Resûl, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, mîralay-ı Harput hâlâ, *evsat*,
Hâne-i Osman, za'im, *ednâ*,
Hâne-i Yûsuf, pehlivan, nâ-mevcûd olmağla (esâmesi yazılmamıştır), *hakîr*,
Hâne-i Osman, eytâm-ı yeniçeri, *hakîr*,
Hâne-i Ramazân, yeniçeri bölük 44, *ednâ*,
Hâne-i Mevlûd, cebeci bölük 13, *hakîr*,
Hâne-i Derviş, yeniçeri cemâ'at 71, *evsat*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Mahalle-i Câmî'-i Kebîr;

Hâne-i Molla Ömer, mü'ezzin-i Câmî'-i Zahiriye, *hakîr*,
Hâne-i Hacı Abdurrahman, müteveli-i câmî'-i mezbûr, *hakîr*,
Hâne-i Molla Necmi, mü'ezzin-i câmî'-i mezbûr, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed, müteveli-i Câmî'-i Meydan, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mustafa, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Osman, kâim-i makâm-ı nakîbü'l-eşrâf-ı Harput, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Ali, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Hasan, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i Şeyh Bekir, mazanne-i vilâyet ve sâlih, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Abdürrezzâk, *ednâ*,
Hâne-i İbrâhîm, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa, sipâhi, nâ-mevcûd olmağla esâmesi bilinmemiştir, *evsat*,
Hâne-i Mehmed Ali, yeniçeri bölük 48, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa Mehmed, yeniçeri, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed bin Mustafa, kul oğlu, *ahkar*,
Hâne-i Halîl, cebeci hassâ (?), nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *hakîr*,

Hâne-i Hüseyin, yeniçeri bölük 93, *hakîr*,
Hâne-i İHâfîl, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *a'lâ*,

(s. 9)

Hâne-i Ali, yeniçeri bölük 4, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa, yeniçeri bölük 56, *ednâ*,
Hâne-i Hüsrev, yeniçeri bölük 46, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed Dâvud, serdâr-ı yeniçeriyân cemâ'at 71, *evsat*,
Hâne-i Mevlûd, cebeci bölük 24, *hakîr*,
Hâne-i Osman, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *hakîr*,
Hâne-i Ömer eytâm-ı küçük hâcı, *evsat*,
Hâne-i Osman, ekâbir hizmetkârı, *hakîr*,
Hâne-i Mevlûd, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i hâlf ve harâbe,
Hâne-i hâlf ve harâbe,
Hâne-i hâlf ve harâbe,

Mahalle-i Câmi'-i Meydan;

Hâne-i Molla Ali, tâlibü'l-ilm, *hakîr*,
Hâne-i Hâcı Selâmet, mütevellî-i sâbık, *ednâ*,
Hâne-i İbrâhîm, ferrâş-ı Câmi'-i Meydan, *hakîr*,
Hâne-i Molla Mehmed, mü'ezzin-i Câmi'-i Meydan, *hakîr*,
Hâne-i Molla Mehmed, tâlib-i ilm, *hakîr*,
Hâne-i Molla Bekir, mü'ezzin-i Câmi'-i Arslaniye, *ednâ*,
Hâne-i Dede Mehmed, mü'ezzin-i Câmi'-i Zahirîye, *hakîr*,
Hâne-i Mevlânâ Hasan, el-müderriş-i medrese-i Zahirîye, *ednâ*,
Hâne-i Molla Bekir, hatîb-i Câmi'-i Arslaniye *hakîr*,
Hâne-i Hâcı Ni'metullah, mü'ezzin-i Câmi'-i mezbûr, *ednâ*,
Hâne-i Ali, nâzır-ı Câmi'-i kal'a, *hakîr*,
Hâne-i Ali, kethüdâ-i kasaba-i Harput, *hakîr*,
Hâne-i Molla Ömer, hatîb-i Câmi'-i Meydan, *hakîr*,
Hâne-i Ali, mütevellî-i tekve-i Mansûriye, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Ömer, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Osman, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Kara Hasan, *ahkar*,
Hâne-i Seyyid Nizâmeddin, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Hüseyin, *hakîr*,

Hâne-i Seyyid Mustafa, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Abdurrahman, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Hasan, nâiüb'ş-şer', *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Mustafa, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i diğeri Mustafa, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Murtaza, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, erbâb-ı timâr, *ahkar*,
Hâne-i Latîf, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Mustafa, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Latîf, sipâhi, Astâne-i sa'âdet'de olmağla esâmesi ma'lûm olmamıştır,
ednâ,

Hâne-i Bekir Hüseyin, yeniçeri, cemâ't 39, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed Abdullah, cebeci bölük 6, *ahkar*,
Hâne-i Nasûh, yeniçeri cemâ't 18, *ednâ*,
Hâne-i Ömer, cebeci, nâ-mevcûd olmağla esâmesi tahrîr olunmamıştır, *hakîr*,
Hâne-i Hasan Kerîm, cebeci bölük 5, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, cebeci, nâ-mevcûd olmağla (esâmesi yazılmamıştır), *hakîr*,
Hâne-i Kâsım Ömer, yeniçeri bölük 23, *evsat*,
Hâne-i Seyyid Nizâmeddin, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed Murtaza, yeniçeri bölük 48, *hakîr*,

(s. 10)

Hâne-i Mevlûd, babası Van kulu, *hakîr*,
Hâne-i Hâcî Ömer, hisârî, *evsat*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Mahalle-i Câmî'-i Arslaniye;

Hâne-i Hâcî, mi'mâr-ı Câmî'-i Arslaniye, *hakîr*,
Hâne-i Zekeriya, müteveli-i tekye-i Ulu Beğ, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Himmet, *hakîr*,
Hâne-i Hâcî Lâvek, müteveli-i Çeşme-i Meydan, *ahkar*,
Hâne-i Seyyid Ömer, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mahmûd, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid İbrâhîm, *ednâ*,

- Hâne-i Seyyid Süleyman, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mahmûd, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Hâci Allahverdi, timârdan ma'zûl, *hakîr*,
Hâne-i Ali, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Hasan, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Tanrıverdi, timârdan ma'zûl, *hakîr*,
Hâne-i Mirhâc, timârdan ma'zûl, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Ahmed, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, ser-âbdâr-ı Câmî'-i Kebîr, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed, bölük sipâhisi oğlu, *hakîr*,
Hâne-i Osman cebeci nâ-mevcûd olduğundan esâmesi tahrîr olunmadı, *hakîr*,
Hâne-i Osman, yeniçeri, Bağdâd'da olmağla esâmesi ma'lûm olmamıştır, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmadı, *hakîr*,
Hâne-i İsmâ'il, cebeci, nâ-mevcûd olmağla (esâmesi yazılmadı), *hakîr*,
Hâne-i Mustafa Halîl, yeniçeri bölük 12, *ednâ*,
Hâne-i İsmâ'il Yûsuf, yeniçeri bölük 48, *ednâ*,
Hâne-i Bekir, eytâm, cebeci, *hakîr*,
Hâne-i Hüseyin, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla bölüğü yazılmadı, *hakîr*,
Hâne-i Bâlî Yûnus, cebeci bölük 52, *hakîr*,
Hâne-i Hâbîl, cebeci bölük 7, *hakîr*,
Hâne-i Eytâm Zülfikâr, kul oğlu, *hakîr*,
Hâne-i Murtazâ, nâ-mevcûd, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed Mevlûd, eytâm, cebeci, *hakîr*,
Hâne-i Ömer Hasan, cebeci bölük 3, *hakîr*,
Hâne-i Ali, yeniçeri bölük 30, *hakîr*,
Hâne-i Mahmûd, yeniçeri, bölük 1, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, cebeci bölük 2, *hakîr*,
Hâne-i Selîm Mustafa, yeniçeri bölük 12, *hakîr*,
Hâne-i Süleymân, yeniçeri, nâ-mevcûd, *hakîr*,
Hâne-i Hüseyin, yeniçeri, Astâne-i sa'âdetde olmağla bölüğü yazılmadı, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa Mehmed, yeniçeri bölük 46, *evsat*,
Hâne-i Bekir, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i İbrâhîm, hisârî, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed, Van kulu, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Hâne-i hâlî ve harâbe,

(s. 11)

Mahalle-i Mescid-i Ahi Mûsâ;

Hâne-i Molla Bekir, hatfb-i Arslaniye, *hakîr*,
Hâne-i Abdurrahman, müteveli-i tekye-i Ahi Evrân, *hakîr*,
Hâne-i Latîf, imâm-zâde, mu'âfnâmesi vardır, *ednâ*,
Hâne-i Mevlûd, mü'ezzin-i Câmi'-i Arslaniye, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Ömer, *hakîr*,
Hâne-i Seyyir Bekir, *ednâ*,
Hâne-i Hasan, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Halîl, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Mustafa ve Ali, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Ali, erbâb-ı timâr, *ednâ*,
Hâne-i Hasan Eytâm Mahmûd, babası timârdan ma'zûl ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Mahmûd Mûsâ, yeniçeri cemâ'at 71, *ednâ*,
Hâne-i Hüseyin, timârdan ma'zûl ve pîr olup, *ednâ*,
Hâne-i Hızır, cebeci, nâ-mevcûd olmağla, *ednâ*,
Hâne-i Veli, yeniçeri, müttekâ'id bölük 29, *hakîr*,
Hâne-i Bekir, cebeci, nâ-mevcûd olmağla esâmesi tahfîr olunmadı, *hakîr*,
Hâne-i Osman, cebeci bölük 2, müttekâ'id ve a'mâ, *ednâ*,
Hâne-i Recep, cebeci, esâmesi nâ-ma'lûm, *ednâ*,
Hâne-i Ahmed, yeniçeri, hâzır olmamağla esâmesi bilinmedi, *ednâ*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Mahalle-i Mescid-i Ortak;

Hâne-i Molla Süleymân, imâm-ı Mescid-i Hacı, *hakîr*,
Hâne-i Hüseyin, ser-âbdâr-ı Arslaniye, *hakîr*,
Hâne-i Molla Mustafa, imâm-ı Mescid-i Halgan (?), *ednâ*,
Hâne-i Mehmed, ferrâş, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mevlûd, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Mustafa, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Mehmed, hisârî, *ednâ*,
Hâne-i Seyyid Ali, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, sipâhi, nâ-mevcûd olmağla bölüğü yazılmamıştır, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed, erbâb-ı timâr, *ednâ*,

Hâne-i Mehmed, babası timâr tasarruf etmiştir, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed, erbâb-ı timâr, *hakîr*,
Hâne-i Veli, sipâhi, esâmesi bilinmemiştir, *evsat*,
Hâne-i Halîl, yeniçeri, yeniçeri cemâ'at 29, mütekâ'id, *evsat*,
Hâne-i Veli, yeniçeri, çavuşân-ı yeniçeri, *ednâ*,
Hâne-i Ömer, yeniçeri, cemâ'at 32, *evsat*,
Hâne-i Zülfikâr, cebeci, nâ-mevcûd olmağla, *ednâ*,
Hâne-i Recep, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i Ali, yeniçeri, nâ-mevcûd olmağla, *ednâ*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Mahalle-i Mescid-i Hâcî;

Hâne-i Molla Ahmed, mü'ezzin-i Câmi'-i Ortak, *hakîr*,
Hâne-i Mevlânâ Mehmed, hafîb (ve) imâm-ı Câmi'-i Kebîr, *hakîr*,
Hâne-i Hâcî Kaya, mü'ezzin-i Mescid-i Bükçe Oğlu, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Hüseyin, *hakîr*,
(s. 12)
Hâne-i Seyyid Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i Hâcî Ali, timârdan ma'zûl, *hakîr*,
Hâne-i Osmân, çavuş-zâde, *ednâ*,
Hâne-i Pîrî, çavuşân-ı dîvân-ı Diyârbekir, *hakîr*,
Hâne-i Muttali Abdullah, cebeci bölük 117, sipâhi kethüdâsı, *evsat*,
Hâne-i Ahmed, sipâhi, nâ-mevcûd olmağla esâmesi yazılmamıştır, *hakîr*,
Hâne-i Ramazân, yeniçeri bölük 53, mütekâ'id, *a'lâ*,
Hâne-i İbrâhîm, serdâr-ı yeniçeriyân-ı sâbık bölük 23, mütekâ'id, *evsat*,
Hâne-i Ca'fer, yeniçeri, cemâ'at 64, *ednâ*,
Hâne-i Ali Mehmed, yeniçeri bölük 33, *ednâ*,
Hâne-i Bekir, cebeci, nâ-mevcûd olmağla, *hakîr*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Mahalle-i Mescid-i Kara Sûfi;

Hâne-i Yûnus, müteveli-i Mescid-i Kara Sûfi, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Allahverdi, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Mushî, *ednâ*,

Hâne-i Seyyid Ömer, *hakîr*,
Hâne-i Seyyid Hüseyin, *hakîr*,
Hâne-i Kara Mustafa, sipâhi, mevcûd olmamağla esâmesi yazılmamışdır, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, sipâhi, nâ-mevcûd olmağla, *ednâ*,
Hâne-i Ali, sipâhi, nâ-mevcûd olmağla, *evsat*,
Hâne-i Ya'kûb, gilmân-ı Erciş, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, cebeci, nâ-mevcûd e esâmesi ma'lûm değildir, *hakîr*,
Hâne-i Hasan, cebeci bölük 10, *hakîr*,
Hâne-i İbrâhîm, yeniçeri bölük 55, *evsat*,
Hâne-i Dâvud, yeniçeri bölük 56, *ednâ*,
Hâne-i Yûsuf, imâm, *hakîr*,
Hâne-i Ali, eytâm büyük köse, *a'lâ*,
Hâne-i Şa'bân, hisârîş, *hakîr*,
Hâne-i Bekir, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i Hâcı Hasan, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i Mustafa, hisârî, *ednâ*,
Hâne-i Hâcı Mehmed, hisârî, *hakîr*,
Hâne-i Hasan, kethüdâ-yı kal'a, *hakîr*,
Hâne-i hâlf ve harâbe,
Hâne-i hâlf ve harâbe,
Hâne-i hâlf ve harâbe,

(s. 13)

Defter oldur ki nefis-i Harput'da sâkin olan re'âyâ müslümân tâ'ifesin beyân eder;

Mahalle-i Ahmed Beğ;

Sûk-ı sultânide kâr u kisb üzere olan askerî tâ'ifesi hâllü hâlince ahâli-i mahalle ile avârızların ve sâ'ir teklîflerin edâ ede gelmişlerdir.

Hâne-i Ahmed bin İslâm, eytâm olmağla edâya iktidârı yokdur, *hakîr*,
Hâne-i Rezâf, dul avret olmağla edâya kâdir değildir, *hakîr*,
Hâne-i Cennet nâm hatun, dul avret ve fakîr olmağla edâya kâdir değildir, *hakîr*,
Hâne-i Yûsuf, yetim ve sabi olmağla edâya kâdir değildir, *hakîr*,
Hâne-i Döndü Hatun, dul avret olmağla edâya kâdir değildir, *hakîr*,
Hâne-i Bekir, fakîrî'l-hâl, *ednâ*,
Hâne-i Hâcı Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i Velican, *hakîr*,
Hâne-i Ali, fakîrî'l-hâl, *ahkar*,

Hâne-i Hüseyin, *ednâ*,
Hâne-i Mustafa, *hakîr*,
Hâne-i Bike Hatun, fakîr ve dul avret,
Hâne-i Hasan bin Ali, *hakîr*,
Hâne-i Osman bin Hakverdi, kisbe kâdir olmamağla vere gelmemişdir, *ahkar*,
Hâne-i Fatıma Hatun, dul avdet olmağla edâya kâdir değılmış, *hakîr*,
Hâne-i Emrullah bin Yâr Ali, *hakîr*,
Hâne-i Osmân Ali Pîr, *ednâ*,
Hâne-i Demgeldi Hatun, fakîr ve dul avret olmağla alınmaz imiş, *ahkar*,
Hâne-i Hasan bin Hamza, *ednâ*,
Hâne-i Hâcı, berber, fakîr ve vakf (?) olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,
Hâne-i Ümmü Hatun, dul avret olmağla edâya kâdir değıldir, *hakîr*,
Hâne-i Bike Hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,
Hâne-i Mahmûd, gallâf (?), *hakîr*,

Hâne 3

Mahalle-i Hoca;

Sûk-ı sultânîde kâr u kisb üzere olan askerî tâ'ifesi hâllü hâlince ahâli-i mahalle ile avâızların ve sâ'ir tekâıffî edâ ede gelmeğın defter-i cedfide dahi şerh verildi.

Hâne-i Ali, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed Tay, *ednâ*,
Hâne-i Fatma Hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,
Hâne-i Sefer, berber, *hakîr*,
Hâne-i Hüseyin bin Emirhan, *ednâ*,
Hâne-i Ömer, mehter, *hakîr*,
Hâne-i Süleymân bin Mehmed, terk-i diyâr etmişdir, *ednâ*,
Hâne-i Hasan bin Tavîl, *ednâ*,
Hâne-i Neşimi, *ednâ*,
Hâne-i Bahşış, *hakîr*,
Hâne-i Meleksimâ Hatun, dul avret olmağla alınmaz, *ednâ*,
Hâne-i Hüseyin bin Velid, *hakîr*,
Hâne-i Hasan bin Veli, *ednâ*,
Hâne-i Taşdemür, cilâ-yı vatan etmekle hâlîdir, *hakîr*,
Hâne-i Sefer, boyacı, *hakîr*,
Hâne-i Zâhîde Hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *ednâ*,
Hâne-i Mustafa, fevt olmağla boş olmuştur, *ednâ*,
Hâne-i hâlî ve harâbe

Hâne-i hâlf ve harâbe
Hâne-i hâlf ve harâbe

Hâne 3

Mahalle-i Alaca Mescid;

Sûk-ı sultânîde kâr u kisb üzere olanlar vech-i meşrûh üzere ahâli-i mezbûre ile edâ ede gelmeğın defter-i cedîde dahi kayd ve şerh verildi.

Hâne-i Şa'bân bin Hamza, *hakîr*,
Hâne-i Hüseyin bin Hâcı, *hakîr*,
Hâne-i Halîl bin Hâcı Hasan, *ednâ*,
Hâne-i Kürd Ahmed, *hakîr*,
(s. 14)

Hâne-i Alican, *ednâ*,
Hâne-i Abdurrahman, *ednâ*,
Hâne-i İbrâhîm, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed İlyâs, fakîrî'l-hâl ve amel-mânde olmağla alınmaz imiş, *ednâ*,
Hâne-i Osmân, *hakîr*,
Hâne-i Osmân Mansûr, *ednâ*,
Hâne-i hâlf ve harâbe,
Hâne-i hâlf ve harâbe.

Hâne 2,5

Mahalle-i Mescid-i Saray Hatun;

Sûk-ı sultânîde kâr u kisb üzere olan askerî tâ'ifesi vech-i meşrûh üzere mahalle-i mezbûre ahâlisi ile edâ ide gelmeğın defter-i cedîde dahi şerh verildi.

Hâne-i Mehmed, debbağ, *hakîr*,
Hâne-i Osmân Seyyid Bâlî, terk-i diyâr itmekle alınmaz imiş, *ednâ*,
Hâne-i İsâ, Katramî (?), *hakîr*,
Hâne-i Ömer bin Hasan, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed bin Osmân, *hakîr*,
Hâne-i Dilâver, sâkin olduğı ev vakf olmağla alınmaz, *hakîr*,
Hâne-i Sarrâç İbrâhîm, *hakîr*,
Hâne-i Vâlhubbî, dul avret olmağla alınmaz imiş, *ednâ*,
Hâne-i Seltân Hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,
Hâne-i Mevlûd bin Halîl, *ednâ*,

Hâne-i Çerâğ, *hakîr*,
Hâne-i Hâcu Sarılı, fakîrû'l-hâl olmağla alınmaz imiş, *ednâ*,
Hâne-i Bekir Şah Hüseyin, *hakîr*,
Hâne-i Alican Hızır, *ednâ*,
Hâne-i Mehmed Yûsuf, *hakîr*,
Hâne-i Ali Kahveci, *ednâ*,
Hâne-i Hâcî Ömer, *ednâ*,
Hâne-i Hasan, papuçcu, *hakîr*,
Hâne-i Ömer bin Ahmed, *ednâ*,
Hâne-i Mustafa bin Cum'a, *ahkar*,
Hâne-i Kara Ali, *ednâ*,
Hâne-i hâli ve harâbe,
Hâne-i hâli ve harâbe,
Hâne-i hâli ve harâbe.

Hâne 3,5

Mahalle-i Câmî'-i Zahriyye

Sûk-ı sultânîde kâr u kışb üzere olan askerî tâ'ifesi hâllü hâlince mahalle-i mezbûre ahâlisi ile edâ ide gelmeğın defter-i cedîde dahi şerh verildi.

Hâne-i Bekir, debbağ, *hakîr*,
Hâne-i Ferhâd, dellâl, *ednâ*,
Hâne-i Bayram, cullâh, *hakîr*,
Hâne-i Osmân, *hakîr*,
Hâne-i Nasûh, dellâl, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed veled-i Firâkî, *ednâ*,
Hâne-i Aişe nâm hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,
Hâne-i hâli ve harâbe.

Hâne 1

Mahalle-i Mescid-i Müderris;

Sûk-ı sultânîde kâr u kışb üzere olan askerî tâ'ifesi vech-i meşrûh üzere edâ ide gelmeğın defter-i cedîde dahi şerh verildi.

Hâne-i Osmân, alâf, *hakîr*,
Hâne-i Bekir el-Hâc Kâsım, *ednâ*,
Hâne-i Abdurrahman, *hakîr*,

Hâne 0,5

(s. 15)

Mahalle-i Câmi'-i Kebîr;

Sûk-ı sultânîde kâr u kisb üzere olan askerî tâ'ifesi kezâlik mahalle-i mezbûre ahâlisi ile edâ ide gelmeğın defter-i cedîde dahi şerh verildi.

Hâne-i Allahverdi, *ednâ*,

Hâne-i Hâcı Bayram, fevt olmağla harâbe kalmışdır, *hakîr*,

Hâne-i Mûsâ, *ednâ*,

Hâne-i Hasan bin Ahmed, *hakîr*,

Hâne rub' 2.

Mahalle-i Câmi'-i Meydân;

Hâne-i İnce Kara, *hakîr*,

Hâne-i Şahzâde Hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,

Hâne-i Bekir bin Mehdi, *hakîr*,

Hâne-i Fâtıma Hatun, dul avret olup fakîre olmağla alınmaz, *ednâ*,

Hâne-i Polad, kalaycı, *hakîr*,

Hâne-i Ali, *ednâ*,

Hâne-i hâlî ve harâbe,

Hâne-i hâlî ve harâbe,

Hâne rub' 3.

Mahalle-i Câmi'-i Arslaniye;

Hâne-i Hakverdi, *hakîr*,

Hâne-i İbrâhîm Karaca, *ednâ*,

Hâne-i Kürd Hakverdi, *hakîr*,

Hâne-i Emîr bin Allahverdi, *hakîr*,

Hâne-i Veli, uncu, *hakîr*,

Hâne-i Emîr Hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,

Hâne-i Ali Hefthisâr, *ednâ*,

Hâne-i Hilmi, hâlî ve harâbe, *hakîr*,

Hâne-i İsâ, na'lband, *hakîr*,

Hâne-i Hüseyin, *ednâ*,

Hâne-i Tavîfî, Ömer, *ednâ*,

Hâne-i Hüseyin, haddâd, *hakîr*,

Hâne-i Sefer Hatun, dul avret olmağla edâya kâdir değilmiş, *hakîr*,

Hâne-i diğerk Kürd Hakverdi, terk-i diyâr itmişdir, *ednâ*,

Hâne-i Mehmed bin Hızır, *hakîr*,

Hâne-i Abdurrahman, *ednâ*,

Hâne-i Ömer bin Kizir, *hakîr*,

Hâne-i Kara Mehmed, dellâl, fakîrû'l-hâl ve amel-mânde olmağla alınmaz imiş, *ednâ*,

Hâne-i İbrâhîm Kara Halîl, *hakîr*,

Hâne-i Mustafa, *ednâ*,

Hâne-i Bekir Penedûr, *hakîr*,

Hâne-i Berber Hamza, *hakîr*,

Hâne-i Yûsuf, na'lband, *ednâ*,

Hâne-i Ramazân, keçeci, *hakîr*,

Hâne-i Osmân bin Mustafa, *hakîr*,

Hâne-i Muslı, fakîrû'l-hâl ve kisbe kâdir olmamağla alınmaz imiş, *ednâ*,

Hâne-i Bekir Kizir, *hakîr*,

Hâne-i Ömer, *ednâ*,

Hâne-i Receb, *hakîr*,

Hâne-i Pîr Halîl, *ednâ*,

Hâne-i Berber Ahmed, *hakîr*,

Hâne-i Bünyâd, *hakîr*,

Hâne-i Hâcı Dursun, *hakîr*,

Hâne-i Mahmûd, habbâz, *hakîr*,

Hâne-i Tanrıverdi, *hakîr*,

Hâne-i Ali, *ednâ*,

(s. 16)

Hâne-i İbrâhîm Erzincânî, *hakîr*,

Hâne-i Mahmûd bin Molla Ali, *ednâ*,

Hâne-i hâlî ve harâbe,

Hâne-i hâlî ve harâbe,

Hâne 6,75.

Mahalle-i Mescid-i Ahi Mûsâ;

Hâne-i Veli, *hakîr*,

Hâne-i Abdülkâdir, *ednâ*,

Hâne-i Zâhide Hatun, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Bekir bin Kolcu, *ahkar*,
Hâne-i Bekir, gazâz, *hakîr*,
Hâne-i Bekir Ahi Mûsâ, hâlî ve harâbe sâhib-i terk-i diyâr, *ednâ*,
Hâne-i Osmân, *hakîr*,
Hâne-i Hâcî İbrâhîm, *hakîr*,
Hâne-i Allahverdi, *hakîr*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Hâne 1,5.

Mahalle-i Mescid-i Ortak;

Hâne-i Ömer, na'lband, *hakîr*,
Hâne-i Eytâm Sarı Mahmûd, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i İsmâ'il, debbâğ, *ednâ*,
Hâne-i Seydi bin Ahmed, fakîr ve kisbe kâdir olmamağla alınmaz imiş, *hakîr*,
Hâne-i Hamza, berber, *ahkar*,
Hâne-i Ahmed, debbâğ, *ednâ*,
Hâne-i Abdüssamed, pîr ve amel-mânde olmağla edâya kâdir değildir, *ahkar*,
Hâne-i Murtazâ, na'lband, *hakîr*,
Hâne-i Osmân, debbâğ, *hakîr*,
Hâne-i Ömer, bakkâl, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, *hakîr*,
Hâne-i hâlî ve harâbe,

Hâne 2.

Mahalle-i Mescid-i Hâcî;

Hâne-i Receb, alâf, *hakîr*,
Hâne-i Veli, habbâz, *hakîr*,
Hâne-i Hâcî Bekir, terk-i diyâr ve harâbe olmuşdur, *hakîr*,
Hâne-i Derviş İbrâhîm, *hakîr*,
Hâne-i Mehmed, kassâb, *hakîr*,
Hâne-i ÇerAğ, habbâz, *hakîr*,
Hâne-i Ahmed, hâlî ve harâbe sâhib-i terk-i diyâr, *hakîr*,

Hâne-i Osmân, hâlî ve *harâbe*, sâhib-i terk-i diyâr, *ednâ*,

Hâne 1,5.

Mahalle-i Mescid-i Kara Sûfi;

Hâne-i Dâvud, habbâz, *hakîr*,

Hâne-i Ali, *hakîr*,

Hâne-i Mehmed Abdullah, cullâh, *ednâ*,

Hâne-i Süleyman Abdullah, *hakîr*,

Hâne-i Ömer, *hakîr*,

Hâne-i Ömer, *debbâğ*, *ednâ*,

Hâne-i Mahmûd, *debbâğ*, *ednâ*,

Hâne-i Ahmed bin Fethullah, *hakîr*,

Hâne-i Mehmed bin Sarı Ahmed, *hakîr*,

Hâne-i Hasan bin Osman, *hakîr*,

Hâne-i Nebi, *kassâb*, *ednâ*,

Hâne-i Bike Hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,

Hâne-i Kara Hamza, habbâz, *hakîr*,

Hâne-i Ahmed, *ednâ*,

Hâne-i Şemseddin, *hakîr*,

Hâne-i İbrâhîm Abdullah, *hakîr*,

(s. 17)

Hâne-i Mehmed, haddâd, *hakîr*,

Hâne-i Mahmûd, *hakîr*,

Hâne-i Sâhib Karı, dul avret olmağla edâya kâdir değildir, *hakîr*,

Hâne-i Hâlîme Hatun, dul avret olmağla alınmaz imiş, *ednâ*,

Hâne-i Yûsuf Yetîm, yetîm ve sabi olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,

Hâne-i Bâlî, yetîm ve sabi olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,

Hâne-i hâlî ve *harâbe*,

Hâne-i hâlî ve *harâbe*,

Hâne-i Arslan, *hakîr*,

Neferen Hâne 93

Yekûn Hâne 30, Yalnız otuz hânedir.

Kasaba-i mezbûrda askerî tâ'ifesinden olup sûk-ı sultânîde kâr u kisb idenler kadîmden avâriz ve tekâlîf-i sâ'irelerin hâllü hâlince mezbûrlar ile edâ iderler imiş

makbûl-ı hümâyûn olunursa yine minvâl-i meşrûh üzere şerh virilmek ricâ iderler hâlâ defter-i mezbûr makbûl-i hümâyûn olmağla minvâl-i mezbûr üzere edâ itmek için kayd olundu, el-vâki' gurre-i Cemâziyyel-evvel sene 1056.

Defter oldur ki, nefis-i Harput'da sâkin olan keferetâ'ifesin beyân ider;

Mahalle-i Şehroz;

Hâne-i Eyanis, *hakîr*,
Hâne-i Ertek, *hakîr*,
Hâne-i Bumecan, *hakîr*,
Hâne-i Kısı (?), *ednâ*,
Hâne-i Kirakos, papuçcu, *hakîr*,
Hâne-i Hendek, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Dünek, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Eyanis veled-i Gazel, *hakîr*,
Hâne-i Estedor, hâlî veharâbe, *hakîr*,
Hâne-i Sülek, *hakîr*,
Hâne-i Vartan, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Sanok, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Körbedik, dul avret kalmışdır, *hakîr*,
Hâne-i Minas, *hakîr*,
Hâne-i Verto, *hakîr*,
Hâne-i Direk, *hakîr*,
Hâne-i Mirza, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Restek, *hakîr*,
Hâne-i Kesber Kasâr, *hakîr*,
Hâne-i Ca'ferik, *hakîr*,
Hâne-i Keşiş Kiğılı, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Vakf-ı Kinise, hâlî ve harâbe, *hakîr*,
Hâne-i Melkon, terk-i diyâr etmişdir, *hakîr*,
Hâne-i Tota, vire gelmişdir, *hakîr*,
Hâne-i Ahnek, *hakîr*,
Hâne-i Harun, *hakîr*,
Hâne-i Fernek, *hakîr*,
Hâne-i Karabaş Avreti, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,
Hâne-i Şahmah, *hakîr*,
Hâne-i Hachatun, dul avret, *hakîr*,
Hâne-i Bedros Keşiş, *hakîr*,

Hâne-i Kirakos, *hakîr*,

Hâne-i Kerabet, hâlî ve harâbe, *hakîr*,

Hâne-i Han Can, *hakîr*,

Hâne-i Cirik Oğlu, *hakîr*,

Hâne-i Abdülmesih, *ednâ*,

(s. 18)

Hâne-i Cegim Oğlu, *hakîr*,

Hâne-i Toto, *hakîr*,

Hâne-i Tornik, *hakîr*,

Hâne-i Ya'gob Safâ, *hakîr*,

Hâne-i Abdi, *hakîr*,

Hâne-i Ebrehem, *hakîr*,

Hâne-i Murâd, papuçcu, *hakîr*,

Hâne-i Toma Karı, dul avret olmağla edâya kâdir olmaz imiş, *hakîr*,

Hâne-i Eygop, *hakîr*,

Hâne-i Veleb, *hakîr*,

Hâne-i Serkis, pîr ve amel-mânde olmağla alınmaz, *hakîr*,

Hâne-i Hânedân, *hakîr*,

Hâne-i Altuncı, *ednâ*,

Hâne-i Ya'gop, *ednâ*,

Hâne-i Totol, *hakîr*,

Hâne-i Tornik, *ednâ*,

Hâne-i Ba'dser, *ednâ*,

Hâne-i Mikâil, sucu olmağla virmez imiş, *ednâ*,

Hâne-i Ohnik, *ednâ*,

Hâne-i Mergire, *hakîr*,

Hâne-i Kirakos, hâlî ve harâbe, *hakîr*,

Hâne-i Norsenk, hâlî ve harâbe, *hakîr*,

Hâne-i Murad veled-i Estedor, *hakîr*,

Hâne-i Merdiros, *hakîr*,

Hâne 11 ve rub' 1.

Mahalle-i Gürcü Beğ zimmîyân;

Hâne-i Kesber, *ednâ*,

Hâne-i Keşiş oğlu, fakîrî'l-hâl olmağla alınmaz imiş *hakîr*,

Hâne-i Serkis, sâhib-i terk-i diyâr, *hakîr*,

Hâne-i Kerabit, *hakîr*,

Hâne-i Murad, *hakîr*,
Hâne-i Gergük Safa, *hakîr*,
Hâne-i Hokes, terk-i diyâr, *hakîr*,
Hâne-i Ulu Beğ, *hakîr*,
Hâne-i Estedor, *ednâ*,
Hâne-i Minas, *hakîr*,
Hâne-i Beksi, dul avret,
Hâne-i Mergirek, *hakîr*,
Hâne-i Recrik, *hakîr*,
Hâne-i Firnek, *hakîr*,
Hâne-i Tomacan, *hakîr*,
Hâne-i Arslan, *hakîr*,
Hâne-i Menger, *hakîr*,
Hâne-i Bali, *hakîr*,
Hâne-i Norvend Avret, dul avret, *hakîr*,
Hâne-i Malican, *ednâ*,
Hâne-i Cihan zimmiye, dul avret, *hakîr*,
Hâne-i Evend, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Bosir, hâlî ve *harâbe*,
Hâne-i Evanis, cullâh, *hakîr*,
Hâne-i Göcek, *hakîr*,
Hâne-i Malican diğ, *ednâ*,
Hâne-i Malican, terk-i diyâr, *hakîr*,
Hâne-i Harun, *hakîr*,
Hâne-i Bosir, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Bosil, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Melkon, *hakîr*,
Hâne-i Ca'fer, *hakîr*,
Hâne-i Eygop, hâlî ve *harâbe*,
(s. 19)
Hâne-i Harun veled-i Keşiş, *hakîr*,
Hâne-i Şefkat, *hakîr*,
Hâne-i Kesber, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Altun nâm avret, dul avret olmağla edâya iktidârı yoğimiş, *hakîr*,
Hâne-i Muradcan, *hakîr*,
Hâne-i Göcek, *hakîr*,
Hâne-i Cânîk, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Mâlik, hâlî ve *harâbe* ve terk-i diyâr, *hakîr*,
Hâne-i Minas, boyacı, *hakîr*,

- Hâne-i Kirli, *evsat*,
Hâne-i Meryem zimmiye, dul avret, *hakîr*,
Hâne-i Kulıcan, hâlf ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Vertek, cullâh, *hakîr*,
Hâne-i Meldon, *evsat*,
Hâne-i Vartek, cullâh, *hakîr*,
Hâne-i Memleket, hâlf ve *harâbe* (ve) terk-i diyâr, *hakîr*,
Hâne-i Malıcan, kuyumcu, *ednâ*,
Hâne-i Toto zimmiye, dul avret olmağla alınmaz imiş, *hakîr*,
Hâne-i Dâvud, *ednâ*,
Hâne-i Kirakoz, *ednâ*,
Hâne-i Kirakos, hâlf olup terk-i diyâr, *hakîr*,
Hâne-i Boyacı Mâlik, *hakîr*,
Hâne-i Şeyh Emir, *hakîr*,
Hâne-i Serkis, *hakîr*,
Hâne-i Karacık, *hakîr*,
Hâne-i Tomanik, *hakîr*,
Hâne-i Dilence, hâlf olup,
Hâne-i Totul, *hakîr*,
Hâne-i Ya'gop, *ednâ*,
Hâne-i Bosi, *hakîr*,
Hâne-i Totul, *hakîr*,
Hâne-i Kirakos, *hakîr*,
Hâne-i Mıgırđıç, *ednâ*,
Hâne-i Keşiş zimmî, *ednâ*,
Hâne-i Borsum Keşiş, *hakîr*,
Hâne-i Kirabid, *hakîr*,
Hâne-i Tornik, *ednâ*,
Hâne-i Murad, *hakîr*,
Hâne-i Kendirek, *ednâ*,
Hâne-i Kesber veled-i Şems, *ednâ*,
Hâne-i Kerdik, hâlf olup, *ednâ*,
Hâne-i Hürmüz, hâlf sâhib-i terk-i diyâr, *evsat*,
Hâne-i Azed, *ednâ*,
Hâne-i Gergük, *hakîr*,
Hâne-i Hızır, hâlf ve sâhib-i terk-i diyâr, *ednâ*,
Hâne-i hâlf ve *harâbe*,
Hâne-i hâlf ve *harâbe*,

Hâne 14.

Mahalle-i Sinamut zimmîyân;

Hâne-i Dilence, *hakîr*,
Hâne-i Keşiş, *ednâ*,
Hâne-i Huğcan, hâlî ve terk-i diyâr, *hakîr*,
Hâne-i Ağuk zimmiye, dul avret, *hakîr*,
Hâne-i Rakik, hâlî , *hakîr*,
Hâne-i Zümrüd zimmiye, dul avret, *hakîr*,
Hâne-i Serkis Avreti, dul avret, *hakîr*,
Hâne-i Bahadır, *hakîr*,
(s. 20)
Hâne-i Fernek, *hakîr*,
Hâne-i Ba'dser, *hakîr*,
Hâne-i Babacan, a'mâ, *hakîr*,
Hâne-i diğeri Babacan, *hakîr*,
Hâne-i Muradcan, *hakîr*,
Hâne-i Astor, *hakîr*,
Hâne-i Vahan hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Beğzâd zimmiye, dul avret, *hakîr*,
Hâne-i Kirabid, hâlî , *hakîr*,
Hâne-i Muradcan, *ednâ*,
Hâne-i Kirabid keşiş, hâlî , *hakîr*,
Hâne-i Temanik, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Ya'gop, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Karok, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Ulu Beğ, *hakîr*, *hakîr*,
Hâne-i Şeyhcik, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Garar, hâlî , *hakîr*,
Hâne-i Memleket, hâlî ve sâhib-i terk-i diyâr, *hakîr*,
Hâne-i Ba'dser, hâlî ve *harâbe*, *hakîr*,
Hâne-i Astore, *hakîr*,
Hâne-i Altun zimmiye, dul avret, *hakîr*,

Hâne 5 ve rub' 1.

Yekûn hâne 31, yalnız otuz bir hânedir.

Me'mûr olduğumuz üzere nefis-i şehrin evleri ale'l-esâmî tahrîr olunup hâk-pây-i devlete irsâl olunmuştur.

İz'afü'l-ayân Dâvud
el-kâdî-i be-Harpurt (mühür)

Bende-i Muhammed
defterdâr-ı Diyârbekir-i sâbık (mühür).

(s. 21)

(derkenâr) İzzetlü defterdâr paşa hazretleri görsün vech-i meşrûh üzere deftere kayd buyurup sûret virile (imza).

İcmâl-i re'âyâ-yı avârız-ı kazâ-i Harput ber-mûceb-i tahrîr Muhammed Efendi defterdâr-ı Diyârbekir fî gurre-i Cemâziyyel-evvel vâcib-i sene 1056.

Fi'l-asıl re'âyâ neferen 1787,
Müzevvec neferen 1172,
Mücerred neferen 615,

Yekûn hâne 298,5.

Harpurt tazâsının avârız-ı bundan akdem dört yüz hâne üzere tahrîr olunup lâkin edâsına tahammülleri olmamağın tekrâr Diyârbekir defterdârı Muhammed Efendi kullarına tahrîri fermân olunmağla defter-i cedîd mücebince askerî tâ'ifesinden mâ'adâ ve dul havâtûn evlerinden gayri bin yüz yetmiş iki müzevvec re'âyâ evi ve altı yüz on beş mücerred re'âyâ tahrîr idüp hâlâ vech-i meşrûh üzere beş müzevvec bir hâne ve on mücerred bir hâne hesabı üzere iki yüz doksan altı hâne idüp ve iki hâne dahi harâbe köyleri zirâ'at idenlere ki cem'an iki yüz doksan sekiz avârız hânesi olur bu takdîrce yüz bir buçuk hâne noksan olup akçası kırk bin altı yüz akça ider bu minvâl üzere deftere kayd ve sûret virilmek bâbında fermân sultânım hazretlerindir.

(s. 22) Nâhiye-i Uluâbâd havâss-ı hümâyûn tâbi'-i Harput;

Köyler	çift	mücerred	bennâk	hâne	
Mornik	15	17	19	6	zemînin üç rub'u suludur.
Kesrik	22	22	24	7,5	zemînin üç rub'u suludur.
İğiki	8	10	12	3,5	zemînin üç rub'u suludur.
Sürsürü	11	12	14	4,25	zemînin ekseri suludur.
Hırhık	5	6	8	2	zemînin üç rub'u suludur.
Perçenç	14	14	16	4,5	zemîni bi'l-küllüye suludur.
Yenice	3	2	3	0,75	zemîni bi'l-küllüye suludur.
İrtimnik	6	4	8	2,5	zemînin üç rub'u suludur.

Tadım	7	7	15	3,5	zemînin nısfı suludur.
Miyadun	4	5	6	1,5	zemîni bi'l-küllîye suludur.
Çulçapur				0,5	hâlfî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'at yokdur.
Alıncık	3	3	5	0,25	zemînin rub'u suludur.
Hefthisâr	6	7	8	2,5	zemîni bi'l-küllîye susuz.
Hâlfecik	2	3	2	0,75	zemîni bi'l-küllîye susuzdur.
Kürk	8	7	9	2,5	zemîni bi'l-küllîye suludur.
Güney	2	3	4	1	zemîni susuzdur.
Germili	4	5	8	2 ²²	zemînin rub'u suludur.
Perdik	4	3	6	1,5	zemîni susuzdur.
Kavîlü	5	4	1	1	zemîni susuzdur.
Daldik	4	3	4	1,25	zemînin nısfı suludur.
Şintil	2	3	3	0,75	zemîni susuzdur.
Tilenzid	6	5	7	2	zemîni bi'l-küllîye suludur.
Sarpılı	5	3	5	1,5	zemînin üç rub'u suludur.
İçme	9	7	19	4,5 ²³	zemîni bi'l-küllîye suludur.
(s. 23)					
Norşin	2	2	3	0,75	zemîni susuzdur.
Şemsi	3	3	4	1	zemîni suludur.
Tolun ma'a mezre'a	3	4	5	1,5	zemîni susuzdur.
Hudi ma'a mezre'a	7	9	10	3,5	zemîni bi'l-küllîye suludur.
Vertetil	7	4	11	2,5	zemînin rub'u suludur.
Ahur	5	5	6	1,5	zemîni susuzdur.
İlmili ma'a mezre'a	1	1	3	0,5	zemînin cümlesi susuzdur.
Karaman					
Hoş	5	6	7	2	zemînin nısfı suludur.
Ca'feri	5	4	5	1,5	zemînin nısfı suludur.
Dadaş					hâlfî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Sarılı nâm-ı diğêr					hâlfî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Erkilet					
Cünd					hâlfî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur
Hanke					hâlfî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Havik					hâlfî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Yekûn hâne			74 ²⁴		

²² Deftere sonradan düşüldüğü anlaşılan hemen buradaki bir derkenârda "*fürû 'nihâde bâ-fermân-ı şerîf fi 6 Rebi'ü'l-âhir sene 1061 hâne 1, el-bâkî hâne 1*", denilmektedir.

²³ "*İhrâc-ı bâ-fermân-ı şerîf fi 3 Rebi'ü'l-âhir sene 1060 hâne 2 el-bâkî 2,5*".

²⁴ Gerçek toplam 72,75'tir.

Nâhiye-i Kuzâbâd havâss-ı hümayûn;

Karye-i	çift	<i>mücerred</i>	bennâk	hâne	
Pekinek	11	13	14	4	zemînin nisfi suludur.
Hamedî	3	8	7	2	zemîni bi'l-küllîye susuzdur.
Zalını	8	9	10	3	zemîni susuzdur.
Karingid	11	12	18	4,5 ²⁵	zemînin nisfi suludur.
Hersenk ma'a					
mezre'a	6	6	9	2,5	zemînin nisfi suludur.
Körpe	8	10	12	3,25	zemîn bi'l-küllîye susuzdur.
Avçılı	1	2	2	0,5	zemînin nisfi suludur.
Han İbra-					
himşah	1	2	3	0,75	zemînin rub'u suludur.
Sarını	5	4	6	1,5	zemînin nisfi suludur.
Avşan	4	3	5	1,5	zemînin üç rub'u suludur.
Holvenk	5	6	7	2	zemîni susuzdur.
Bizmişen	5	8	9	2,5	zemîni bi'l-küllîye susuzdur.
(s. 24)					
Hurkiğ	2	2	4	1	zemînin rub'u suludur.
Arındık	4	4	6	1,5	zemînin üç rub'u suludur.
Ribât ²⁶				0,5	hâlî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Pağnikler	8	9	10	3	zemînin üç rub'u suludur.
Ekrüz	4	6	9	2,5	zemînin nisfi suludur.
Göl	3	4	5	1,5	zemînin rub'u suludur.
Seli	2	3	4	0,75	zemînin nisfi suludur.
Malatyacık	1	2	3	0,5	zemîni susuzdur.
Zeyve	15	16	24	6,75	zemîni susuzdur.
Perçikan	13	10	16	4,75	zemînin ekserisi suludur.
Şahaplı	4	4	7	2	zemînin nisfi suludur.
Temte	6	5	6	1,75	zemînin rub'u suludur.
Harabto					hâlî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Bağadere					hâlî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Hacemirek					hâlî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Beşki					hâlî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Veli Beğ					hâlî ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Yekûn hâne				53,75 ²⁷	54,25 ihrâc 1,5 bâkî 51,75

²⁵ "İhrâc-ı bâ-fermân-ı âlî el-vâki' fi Zi'l-ka'de sene 1057 hâne 2,5 el-bâkî 2".

²⁶ "Karye-i mezbûrun toprağın tasarruf idenler edâ itmek üzere şerh virildi".

²⁷ Gerçekte 54,5'tur.

Nâhiye-i Uluâbâd ze'âmet ve timâr;

Karye-i	çift	mücerred	bennâk	hâne	
Hüseynik					
ma'a Zeyve	15	15	16	5	zemînin ekseri suludur.
Yalnız Toros	1	2	3	0,75	zemînin rub'u suludur.
Zağfiranî	1	1	1	0,25	zemîni susuzdur.
Sarı Ya'kub	3	2	3	1	zemînin rub'u suludur.
Karamâni	1	2	3	0,75	zemîni susuzdur.
Malatyacık-ı Abdâl 4 (s. 25)		3	5	1,5	zemînin rub'u suludur.
Helezür	4	3	5	1,5	zemînin nisfi suludur.
Kinderiç	6	5	8	2,25 ²⁸	zemîni bi'l-küllüye susuzdur.
Kürdemlik	4	4	5	1,5	zemînin nisfi suludur.
Kehli	5	4	8	2,25	zemîni bi'l-küllüye suludur.
Haçemerik	6	6	8	2,5	zemînin nisfi suludur.
Kiğivank	6	6	9	2,5	zemînin nisfi suludur.
Könk ma'a Sar	8	7	10	3 ²⁹	zemîni bi'l-küllüye suludur.
Koçkal'a	4	3	6	1,25	zemîni bi'l-küllüye susuzdur.
Gidefik	5	6	8	2,5	zemînin nisfi suludur.
Zerteriç	2	3	5	1,5	zemînin nisfi suludur.
Şahsuvar	1	1	2	0,5	zemîni bi'l-küllüye suludur.
Konakalmaz	1	2	3	0,5	zemîni susuzdur.
Alişam	11	9	12	3,25	zemîni susuzdur.
Depecik	2	3	3	1	zemînin nisfi suludur.
Hoğu	11	12	14	4,5	zemînin nisfi suludur.
Osman Beğ					
tâbi-i Hoğu	2	3	4	1,5 ³⁰	zemîni suludur.
Mığı	2	3	4	1,25	zemînin rub'u suludur.
Genepi	1	1	2	0,5	zemînin nisfi suludur.
Vartenik ma'a					
Melik	3	4	5	1,5	zemînin rub'u suludur.
Şeyh Hacı ma'a					
Depecik	2	3	4	1	zemînin nisfi suludur.

²⁸ "Fürûnihâde bâ-fermân-ı şerîf fi 21 Rebi'ü'l-âhir sene 1061 hâne 1, el-bâki 1 hâne 1 rub' ".

²⁹ "Fürûnihâde bâ-fermân-ı âlâ el-vâki' 22 Rebi'ü'l-evvel sene 1062 hâne 1,5, el-bâki 1 hâne 1,5 ".

³⁰ "0,5 hâne an karye-i Ribât kayd şud el-bâki hâne 1".

Mehmet Ali Ünal

Esbdere	1	1	2	0,5	zemîni susuzdur.
Yekûn hâne				46	

Nâhiye-i Behrimâz tâbi'-i Harput;

Karye-i	çift	<i>mücerred</i>	bennâk	hâne	
Şeyh Kâtil	8	4	5	1,5	zemînin nısfı suludur.
Bervi	4	5	6	1,5	zemînin nısfı suludur.
Helindür	4	5	6	1,5	zemînin nısfı suludur.
(s. 26)					
Cüğe					hâli ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yokdur.
Pirnos	2	3	4	1,25	zemînin rub'u suludur.
Hatunkendi	1	2	3	0,75	zemîni susuz.
Kavak tâbi-i					
nâhiye-i Uluâbâd	2	3	3	1	zemînin nısfı suludur.
Bişirto ma'a					
Elbistan	2	2	3	1	zemînin nısfı suludur.
Yekûn				8,5	

Nâhiye-i Kuzâbâd ze'âmet ve timâr;

Karye-i	çift	<i>mücerred</i>	bennâk	hâne	
Kürdamlık	1	2	2	0,75	zemîni bi'l-küllîye susuzdur.
Hacı Seli	5	8	13	3	zemîni susuzdur.
Zarok ma'a					
mezre'a-i	5	6	9	2. 5	zemîni susuzdur.
Mustafa Çelebi					
ma'a mezre'a-i					
Kara Mehmed ma'a					
Cürek Müridi ma'a					
mezre'a-i					zemîni susuzdur.
Abdâl	2	4	5	1,5	
Alaca	2	3	2	1	zemînin nısfı suludur.
Har	2	2	2	0,75	zemînin rub'u suludur.
Gürân				0,25	hâlf ve <i>harâbe</i> lâkin zirâ'at idenlerden.
Miyadun	2	1	3	0,75	zemîni bi'l-küllîye susuzdur.

Dambüyük				0,25	hâlf ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yoktur lâkin tasarruf idenlerden.
Zarato	4	4	5	1,5	zemînin ekseri sulu.
Mezre'a-i Zarato	2	3	3	1	zemînin nısfı sulu.
Fatmalu				0,5	hâlf ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yoktur, tasarruf idenlerden.
Üngüzek	2	2	4	1	zemînin nısfı suludur.
Hal	3	5	4	1,5	zemînin cümlesi suludur.
Birvan				0,5	hâlf ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yoktur lâkin hâricden zirâ'at idenlerden.
Piran	4	4	5	1,5	zemînin nısfı suludur.
Üç ağaç	5	4	8	2	zemîni susuzdur.
Dişidi	1	2	3	1	zemînin rub'u suludur.
Perçenç				0,25	hâlf ve <i>harâbe</i> ve zirâ'ati yoktur lâkin hâricden zirâ'at idenlerden.
Çöteli	1	1	2	0,5	zemîni susuzdur.
Alpavud nâm-ı diğer Hamkuyûd (s. 27)				0,25	hâlf ve <i>harâbe</i> lâkin zirâ'at idenlerden.
Sün	1	2	3	0,75	zemînin rub'u suludur.
Purnaz				0,25	hâlf ve <i>harâbe</i> zirâ'at idenlerden.
Erzük	2	3	3	1	zemînin rub'u suludur.
Cip	3	3	4	1	zemîni susuzdur.
Pelte	1	1	1	0,25	zemînin rub'u suludur.
Seğrek	6	6	8	2,5	zemînin üç rub'u suludur.
Hinsor	4	4	5	1,5	zemînin nısfı suludur.
Görgüşan				0,5	hâlf ve <i>harâbe</i> lâkin tasarruf idenlerden.
Sanık	3	2	3	1	zemînin rub'u suludur.
Herdi Aşâir-i Cihanbeğlü				18,5	aşâir olmağla çift yazılmak imkân olmamışdır.
Han	6	6	8	2,5	zemînin rub'u suludur.
Antayik	2	2	2	0,25	zemîni susuzdur.
Güdayik				0,5	hâlf ve <i>harâbe</i> lâkin zirâ'at idenlerden.

Sefernik ma'a		
Mingeri	0,5	hâlf ve <i>harâbe</i> lâkin zirâ'at idenlerden.
Kavak	0,5	hâlf ve <i>harâbe</i> lâkin zirâ'at idenlerden.
Hanke		hâlf ve <i>harâbe</i> .
Holmek	0,25	tasarruf idenlerden.
Kesik Köprü		
Yekûn hâne	54,5	

Mu'âf olan karyelerdir ki beyân olunur;

Karye-i Evik nâm-ı diğer Monlakendi, *kutbü'l-ârifin hazret-i Monla Ahmed Peykerçi'nin* ³¹ *karye-i mezbûrede merkad-ı şerifleri olmağla kadîmden mu'âfdir.*

Karye-i Gölcük-i Süflâ, *yol üzerinde vâki' olmağla ayende ve revendeye hizmet ideler ve kârbân-saray ta'mir eyleyüp dâ'imâ görüp gözedeler edâ-i hizmet eylediklerinde avâriz-ı dîvâniye ve tekâlîf-i örfiyeden mu'âf olma üzere yedlerinde emr-i şerif olmağla sûret virildi fi 28 Receb sene 1056.*

Karye-i Ağınsı,
Karye-i Habusu,
Karye-i Sarıkamış,
Karye-i Gezin,
Karye-i Balluca,
Karye-i Kemâhas,

Bâlâda mastûr olan dokuz pâre karye ba'zısı derbendci ve ba'zısı memerrü'n-nâs olmağla mu'âf olup yedlerinde olan temessükâtlarının sûreti der-i devlet-medâra gönderilmiştir fermân sultânıdır.

İz'afü'l-'ibâd Dâvud el-kâdi be-Harpurt (mühür)
Bende-i Muhammed defterdâr-ı Diyârbekir-i sâbık (mühür).

(s. 28)

Cem'an kazâ-i Harpurt gayr-i ez mu'âfân hâne 298.

(s. 32)³²

³¹ Molla Ahmed Peykerçi hakkında geniş bilgi için bkz. Mehmet Ali Ünal, "Molla Ahmed Peykerçi ve Külliyesi Vakıfları", *Türk Dünyası Araştırmaları*, sayı 43, (Ağustos 1986), s.145-157.

³² Defterin 29, 30 ve 31. sayfaları boştur.

İcmâl-i hânehâ-i askerî ve re'âyâ-yı müslümanân ve zimmiyân-ı nefis-i kasaba-i Harput ber-müceb-i defter-i tahrîr-i cedîd-i Muhammed Efendi defterdâr-ı hazîne-i Diyârbekir bâ-emr-i şerîf.

Hâne-i askerî	Hâne-i re'âyâ-yı müslümanân	Hâne-i re'âyâ-yı zimmiyân nisvân		Hâne-i nisvân-ı müslümanân
54	16	56	4	7
39	16	72	6	4
17	10	<u>24</u>	<u>5</u>	3
40	18	<u>152</u>	15	1
16	6	hâne 18		2
14	3			2
29	4			<u>3</u>
42	4			22
44	34			
19	9			
21	11			
15	8			
21	<u>20</u>			
15	159			
<u>21</u>	hâne 18			
371				

'An nevâhi-i Harput;

Nâhiye-i Uluâbâd havâss-ı re'âyâ-yı mezkûrîn		Nâhiye-i Kuzâbâd havâss-ı re'âyâ-yı mezkûrîn		Nâhiye-i Uluhâbâd ze'âmet ve timâr	
<i>Müzevvec</i>	<i>Mücerred</i>	<i>Müzevvec</i>	<i>Mücerred</i>	<i>Müzevvec</i>	<i>Mücerred</i>
Neferen	Neferen	Neferen	Neferen	Neferen	Neferen
55	49	31	30	20	18
38	32	39	28	11	7
26	13	11	8	18	12
11	8	21	17	25	16
19	17	10	7	24	16
18	11	24	19	10	6
8	10	31	21	29	24
31	15	<u>29</u>	<u>19</u>	10	7
12	9	196	149	<u>11</u>	<u>8</u>
27	18			158	114
<u>15</u>	<u>11</u>				
260	193				

Mehmet Ali Ünal

Nâhiye-i Behrimâz		Nâhiye-i Kuzâbâd ze'âmet ve timâr			
Müzevvec Neferen	Mücerred Neferen	Müzevvec Neferen	Mücerred Neferen	Yekûn Mücerred	Müzevvec
17	14	24	16	193	260
7	5	9	9	149	196
6	5	3	1	114	158
30	24	8	7	24	30
		8	7	<u>135</u>	<u>217</u>
		16	10	615	861
		2	1		
		6	5		
		13	10		
		8	6		
		<u>10</u>	<u>8</u>		
		107	80		
		<u>110</u>	<u>55</u> ber-vech-i tahmîn		
		217	135		

(s. 33)

Kazâ-i Harput;

Nâhiye-i Kuzâbâd havâss-ı hümayûn hâne	Nâhiye-i Uluâbâd havâss-ı hümayûn hâne	Nefs-i Harput Müslümanân hâne	Zımmiyân hâne
9	16	30,5	30
10,5	10,5		
2,5	6,5		
6	3,25		
2,5	5,75		
7	4,5		
8	3		
<u>8</u>	<u>8</u>		
54 timâr	57,75		
6,5	3		
3,25	7		
1,25	<u>4</u>		
<u>3</u>	72 timâr		
68	5,5		
3	3,25		
4,5	5,25		
1	7		
2,25	6,25		
3,75	2,25		
3	8,25		
3,25	3		
<u>2,25</u>	<u>3</u>		
91	115,75		
		Nâhiye-i Behrimâz hâne	
		4,5	
		2,25	
		<u>2</u>	
		8,75	
		Yekûn	
		30,5	
		30	
		91	
		115,75	
		<u>8,75</u>	
		276	
		<u>22,5</u>	
		298,5	

Dergâh-ı felek-medâr ve bârgâh-ı gerdûn-ıktidâr türâbına arz-ı bende-i bî-mikdâr budur ki;

Bâ'is-i arz-ı ubûdiyet Harput ahâlisi yedinden bu kullarına hitâben emr-i şerif-i cihân-mutâ' vârid olup mazmûn-ı hümâyûn-ı izzet-makrûnunda kazâ-i mezbûrun kadîmî hâneleri iki yüz otuz sekiz buçuk hâne iken edâya iktidârları olmamağla bir mikdârın tahfif itmek ümîdi ile müteveffâ vezîr-i a'zam-ı sâbık Mustafa Paşa'ya izhâr-ı tezallüm itdiklerinde üzerlerine dört yüz hâne ta'yîn idüp bir kaç seneden berü dört yüz hâne cem' olunmağla ziyâde kesirleri olduğundan fukarâsının edâya tahammül ve iktidârları kalmamağla ekserisi perâkende ve perişân olmağın mevcûd hâneleri ve gürrihte ve tahammülleri yerlü yerinden yoklanup ale'l-esâmî defter ve hakîkati üzere südde-i sa'âdete arz ve i'lâm eylesin diyü fermân olunmağla imtisâlen li-emr-i te'âlâ mahall-i mezbûra varılıp nefsi-i kasabasının evleri ve karyelerin sulu ve susuz ve zirâ'at ve şenlikleri yerlü yerinden yoklanup ale'l-esâmî tahrîr ve defter olunup üç seneden berü avâruz hâneleri yüz otuz üç hânedan cem' olunmağla re'âyâsının ekserisi cilâ-yı vatan ve her vechile mükedderü'l-ahvâl oldukları muhakkak olmağın ol ki vâki' hâldir ala-vukû'a der-i devlet-masîre arz olundu emr ü fermân der-adlıdır.

Bende-i Muhammed defterdâr-ı Diyârbekir-i sâbık

(s. 36)³³

Devletlü ve merhametlü sultânım hazretleri sağ olsun,

Bu kulları me'mûr olduğumuz üzere Harput'a varılıp nefsi-i kasabasının evleri ve karyelerinin zirâ'at ve şenlikleri ve çift ve bennâk ve *mücerred*leri ve sulu ve susuz zemînleri yoklanup ale'l-esâmî defter olunup lâkin mevcûd hâneleri cüz'î ve gürrihteleri küllî olmağla asıl defterde her bir karyenin tahammül ve iktidârı ta'yîn olursa cânib-i mîrîye küllî kesir ve zarar gelmek iktizâ itmekle tasrîh olunmağa cür'et olunmayup lâkin niçün ta'yîn ve tasrîh itmedin diyü mes'ûl olmak havfından her bir karyenin hâlâ tahammülleri başkaca defter olunup hâk-pây-ı devletlerine gönderilmişdir makbûl tutulması ve ziyâde itdirilmesi bâbında fermân merhametlü sultânım hazretlerindir.

Kasaba-i nefsi-i Harput;

Tâife-i müslümânân re'âyâ tahmînen hâne aded 18, yalnız on sekiz hânedir.

Tâife-i zimmiyân re'âyâ tahmînen hâne aded 18, yalnız on sekiz hânedir.

Askerî tâ'ifesinden olup sûk-ı sultanîde kâr u kisb idenler kadîmden avâruz ve tekâlif-i sâ'irelerin hâllü hâlince mezbûrlar ile edâ iderler imiş makbûl-ı hümâyûn olunursa yine minvâl-i meşrûh üzere şerh virilmek ricâ iderler fermân sultânımdır.

³³ Defterin 34 ve 35. sayfaları boştur.

Nâhiye-i Uluâbâd tâbi'-i livâ-i Harpur havâss-ı hümayûn;
rub'dur.

Karye-i	hâne aded	
Mornik	4,5	yalnız dört buçuk hânedir.
Kesrik	6	yalnız altı hânedir.
İğiki	2,25	yalnız iki hâne bir rub'dur.
Sürsürü	3	yalnız üç hânedir.
Hırhık	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Perçenç	3,75	yalnız üç hâne üç rub'dur.
İrtimnik	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Tadım	2	yalnız iki hânedir.
Miyadun	1	yalnız bir hânedir.
Alıncık	1	yalnız bir buçuk hânedir.
Hefthisâr	1,5	yalnız bir hânedir.
Kürk	2 ³⁴	yalnız iki hânedir.
(s. 37) Perdik	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Güney	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Germili	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Kavflü	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Yenice	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Daldik	0,75	yalnız üç rub'dur.
Şintil	2	yalnız iki hânedir.
Tilenzid	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Sarpılı	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
İçme	2,75	yalnız iki hâne bir rub'dur.
Norşin	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Şemsi	0,75	yalnız üç rub'dur.
Tolun	0,75	yalnız üç rub'dur.
Hudi ma'a mezre'a	2	yalnız iki hânedir.
Vertetil	2	yalnız iki hânedir.
Ahur	1	yalnız bir hânedir.
İlmili	0,25	yalnız bir rub'dur.
Haceri	0,75	yalnız üç rub'dur.
Hoş	1,12	yalnız bir hâne buçuk rub'dur.
Menzerik	0,25	yalnız bir rub'dur.

³⁴ "Fürûnihâde bâ-fermân-ı fî Cemâziyye'l-âhir sene 1060 hâne 1, el-bâki hâne 1".

1646 (1056) Tarihli Harput Kazâsı Avârız Defteri

Ca'feri	1	yalnız bir hânedir.
Zeyve	4	yalnız dört hânedir.
Perçikan	3,25	yalnız üç hâne bir rub'dur.
Şahaplu	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Temte	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Hâlifecik	0,25	yalnız bir rub'dur.
Çulçapur	0,25	yalnız bir rub'dur.

Nahiye-i Kuzâbâd havâss-ı hümâyûn

Karye-i	hâne	
	aded	
Pekinik	2,75	yalnız iki hâne üç rub'dur.
Hamedî	1	yalnız bir hânedir.
Zalını	2,5	yalnız iki buçuk hânedir.
Karingid	3	yalnız üç hânedir.
Hersenk	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Körpe	2,5	yalnız iki buçuk hânedir.
Avcılı	0,25	yalnız bir rub'dur.
Han İbrahimşah	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Sarını	1	yalnız bir hânedir.
Aşvan	1	yalnız bir hânedir.
Holvenk	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Bizmişen	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Hurkiğ	0,25	yalnız bir rub'dur.
Arındık	1	yalnız bir hânedir.
Ribât	0,75	yalnız üç rub'dur.
Pağnikler	2	yalnız iki hânedir.
Ekrüz	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Göl	0,75	yalnız üç rub'dur.
Seli	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Malatyacık-Sefer	0,25	yalnız bir rub'dur.
Kavak	0,25	yalnız bir rub'dur.

Nâhiye-i Uluâbâd ze'âmet ve timâr

Karye-i	hâne	
	aded	
Hüseynik ma'a Zeyve	3,5	yalnız üç buçuk hânedir.

Mehmet Ali Ünal

Yalnız Toros	0,25	yalnız bir rub'dur.
Sarı Ya'kub	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Malatyacık	1	yalnız bir hânedir.
Helezür	0,75	yalnız üç rub'dur.
Kinederiç	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Kürdemlik	1	yalnız bir hânedir.
Kehli	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Hozekdek	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Kiğivank	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Könk ma'a Karasaz	1,75	yalnız bir hâne üç rub'dur.
Koçkal'a	0,75	yalnız üç rub'dur.
Gidefik	1	yalnız bir hânedir.
Zerteriç	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Şahsuvar	0,125	yalnız yarım rub'dur.
Konakalmaz	0,125	yalnız yarım rub'dur.
Alişam	2,5	yalnız iki buçuk hânedir.
Depecik ma'a Bulduk	0,5	yalnız yarım hânedir.
Hoğu	2,75	yalnız iki hâne üç rub'dur.
Osman Beğ ma'a Hoğu	0,5	yalnız yarım hânedir.
Mıği	0,5	yalnız yarım hânedir.
Genepi	0,25	yalnız bir rub'dur.
Vartenik ma'a Melik	0,75	yalnız üç rub'dur.
Şeyh Hacı ma'a Depecik	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Zağfiranî	0,125	yalnız buçuk rub'dur.
Mezre'a-i Esbdere	0,5	yalnız buçuk hânedir.

Nâhiye-i Behrimâz ze'âmet ve timâr tâbi'-i Harput;

Karye-i	hâne	
	aded	
Şeyh Kâtil	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Bervi	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Helindür	1	yalnız bir hânedir.
Pirmuş	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Hatunkendi	0,25	yalnız bir rub'dur.
Bişirto ma'a Elbistan	0,375	yalnız bir buçuk rub'dur.
Cüğe	0,25	yalnız bir rub'dur.
Dudu ma'a Merd	0,25	yalnız bir rub'dur.

1646 (1056) Tarihli Harput Kazâsı Avârız Defteri

Nâhiye-i Kuzâbâd ze'âmet ve timâr;

Karye-i	hâne aded	
Kürdamlık	0,25	yalnız bir rub'dur.
Hacı Seli	2,25	yalnız 2 hâne bir rub'dur.
Zarok ma'a Cürek ma'a mezre'a-i Kara Mehmed ma'a mezre'a-i Mustafa		
Çelebi	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Müridi ma'a Emlik	0,25	yalnız bir rub'dur.
Alaca	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Har	0,375	yalnız bir buçuk rub'dur.
Zarato	1	yalnız bir hânedir.
Mezre'a-i Zarato	0,25	yalnız bir rub'dur.
Miyadun	0,375	yalnız bir buçuk rub'dur.
Fatmalu	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Üngüzek	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Dişidi	0,25	yalnız bir rub'dur.
Hal	0,75	yalnız üç rub'dur.
Çöteli	0,5	yalnız buçuk hânedir.
üç Ağaç ma'a Çakmak	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Piran	1	yalnız bir hânedir.
Erzük	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Cip	0,625	yalnız buçuk hâne buçuk rub'dur.
Görgüşan	0,375	yalnız bir buçuk rub'dur.
Sanık	0,75	yalnız üç rub'dur.
Seğrek	1,25	yalnız bir hâne bir rub'dur.
Hinsor	1	yalnız bir hânedir.
Antayik	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Han	1,5	yalnız bir buçuk hânedir.
Herdi ma'a aşâir ve tevâbi'-i Cihanbeğlü	11,5	yalnız on bir buçuk hânedir.

Nâhiye-i mezbûrede hâlf ve *harâbe* olup hâneleri zirâ'at idenler ve sipâhilerine şen itmek üzere deruhte olunan kurâlardır.

Dambüyük	0,5	yalnız buçuk hânedir.
Güran	0,125	yalnız buçuk rub'dur.

Mehmet Ali Ünal

Kavak	0,25	yalnız bir rub'dur.
Perçenç	0,125	yalnız buçuk rub'dur.
Birvan	0,375	yalnız bir buçuk rub'dur.
Alpavud nâm-ı diğer		
Hamkuyûd	0,125	yalnız buçuk rub'dur.
Pelte	0,125	yalnız buçuk rub'dur.
Purnaz	0,375	yalnız bir buçuk rub'dur.
Sün	0,125	yalnız buçuk rub'dur.
Şeyhrek ma'a Sefernik	0,375	yalnız bir buçuk rub'dur.
Güdayık	0,375	yalnız bir buçuk rub'dur.
Holmek	0,125	yalnız buçuk rub'dur.
Kesik Köprü	0,125	yalnız buçuk rub'dur.
Cem'an hâne	186,5	yalnız yüz seksen altı buçuk hânedir.

Mu'âf olan karyeleri beyân ider;

Karye-i Evik nâm-ı diğer Monlakendi, *kutbü'l-ârifîn hazret-i Monla Ahmed Peykerci'nin kaddessallahu sırrühü'l-azîzin karye-i mezbûrede merkad-ı şerîfleri olmağla kadîmden mu'âfdır.*

Karye-i Gölcük-i Süflâ,
Karye-i Huh,
Karye-i Ağınsı,
Karye-i Habusu,
Karye-i Sarıkamış,
Karye-i Gezin,
Karye-i Balluca,
Karye-i Kemâhas,

Zikr olunan dokuz pîrare karye kadîmden mu'âf olup ellerinde olan sûret-i temessükleri der-i devlet-medâra gönderilmiştir emr ü fermân sultânıdır.

Bende-i Muhammed el-defterî
(mühür)

Mehmet Ali Ünal

Handwritten manuscript page with dense text in Ottoman Turkish script, organized into columns and sections. The text is written in a cursive style and includes various headings and sub-sections. At the top right, there is a handwritten number "16" and "MM 3020". The page is divided into two main columns by a vertical line. The left column contains several sections of text, some with headings like "Kıl" and "Zod". The right column also contains several sections of text, some with headings like "Zod" and "Kıl". There are several large, stylized signatures or initials at the bottom of the page, particularly on the right side. The overall appearance is that of a historical document or a collection of notes.

17

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...
 21. ...
 22. ...
 23. ...
 24. ...
 25. ...
 26. ...
 27. ...
 28. ...
 29. ...
 30. ...
 31. ...
 32. ...
 33. ...
 34. ...
 35. ...
 36. ...
 37. ...
 38. ...
 39. ...
 40. ...
 41. ...
 42. ...
 43. ...
 44. ...
 45. ...
 46. ...
 47. ...
 48. ...
 49. ...
 50. ...
 51. ...
 52. ...
 53. ...
 54. ...
 55. ...
 56. ...
 57. ...
 58. ...
 59. ...
 60. ...
 61. ...
 62. ...
 63. ...
 64. ...
 65. ...
 66. ...
 67. ...
 68. ...
 69. ...
 70. ...
 71. ...
 72. ...
 73. ...
 74. ...
 75. ...
 76. ...
 77. ...
 78. ...
 79. ...
 80. ...
 81. ...
 82. ...
 83. ...
 84. ...
 85. ...
 86. ...
 87. ...
 88. ...
 89. ...
 90. ...
 91. ...
 92. ...
 93. ...
 94. ...
 95. ...
 96. ...
 97. ...
 98. ...
 99. ...
 100. ...

8

1111302*

1. ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...
 21. ...
 22. ...
 23. ...
 24. ...
 25. ...
 26. ...
 27. ...
 28. ...
 29. ...
 30. ...
 31. ...
 32. ...
 33. ...
 34. ...
 35. ...
 36. ...
 37. ...
 38. ...
 39. ...
 40. ...
 41. ...
 42. ...
 43. ...
 44. ...
 45. ...
 46. ...
 47. ...
 48. ...
 49. ...
 50. ...
 51. ...
 52. ...
 53. ...
 54. ...
 55. ...
 56. ...
 57. ...
 58. ...
 59. ...
 60. ...
 61. ...
 62. ...
 63. ...
 64. ...
 65. ...
 66. ...
 67. ...
 68. ...
 69. ...
 70. ...
 71. ...
 72. ...
 73. ...
 74. ...
 75. ...
 76. ...
 77. ...
 78. ...
 79. ...
 80. ...
 81. ...
 82. ...
 83. ...
 84. ...
 85. ...
 86. ...
 87. ...
 88. ...
 89. ...
 90. ...
 91. ...
 92. ...
 93. ...
 94. ...
 95. ...
 96. ...
 97. ...
 98. ...
 99. ...
 100. ...

MM 3013

قلمی قصاب سوارسی برون اقدم دورتور جان
 اودره تحریک اولوب لکن اواسند تحلیلی اولامین
 تکرار و بار بکری قاری تحرا قندی قولونه تحریک
 قوتون اولنگه دفتر جدید موصیحه عسکری طابرتون
 ماعدا و طول حواصین اولوندا غدی بیک پوزیش اکی
 مزین رعایا اوجی و البوز اوده شه محرم رعایا عریب
 حالا و مشرف اوزده بش توزیع برحانه و اون محرم
 حسابی وزده آیکوز نقصان اتی خا ز اینوب و اکی
 هاز دخی حرابه کویا بوی زراعت این بوله که جمعا آیکوز
 طفتن آیکوز این حاکم اولور بر تقدیرجه یوز برحق عاذه
 نقصان اولوبه الحیدر سیم قرق بیک التیز اجد ایلر
 بر منوال وزده دفتر فید و صدق و بر ملک بائید نریان
 سلطان حضرت بر سگده

قلمی قصاب سوارسی برون اقدم دورتور جان
 اودره تحریک اولوب لکن اواسند تحلیلی اولامین
 تکرار و بار بکری قاری تحرا قندی قولونه تحریک
 قوتون اولنگه دفتر جدید موصیحه عسکری طابرتون
 ماعدا و طول حواصین اولوندا غدی بیک پوزیش اکی
 مزین رعایا اوجی و البوز اوده شه محرم رعایا عریب
 حالا و مشرف اوزده بش توزیع برحانه و اون محرم
 حسابی وزده آیکوز نقصان اتی خا ز اینوب و اکی
 هاز دخی حرابه کویا بوی زراعت این بوله که جمعا آیکوز
 طفتن آیکوز این حاکم اولور بر تقدیرجه یوز برحق عاذه
 نقصان اولوبه الحیدر سیم قرق بیک التیز اجد ایلر
 بر منوال وزده دفتر فید و صدق و بر ملک بائید نریان
 سلطان حضرت بر سگده

11

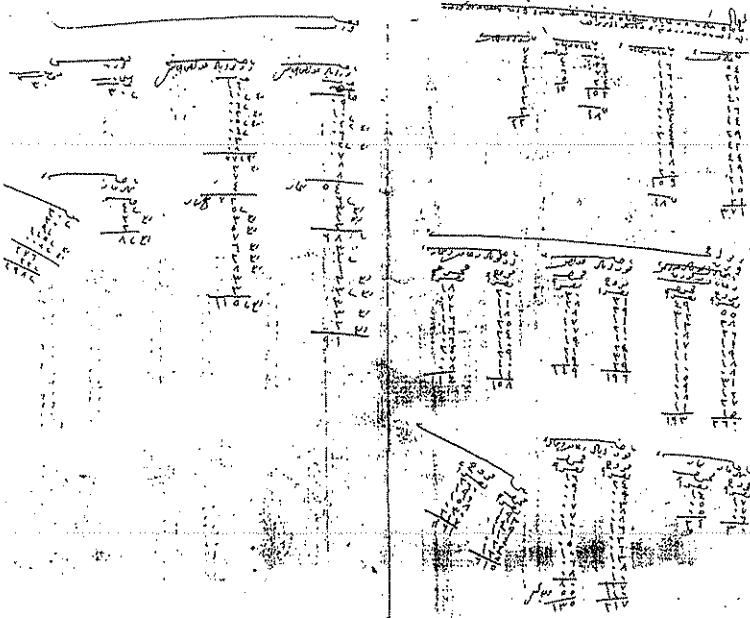
<p>10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100</p>	<p>11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100</p>
--	--

12

1111 3058

Handwritten notes in Ottoman Turkish script, organized in columns and rows. The text includes various entries, some with numbers and dates, and some with underlines. The handwriting is dense and cursive. There are some larger, more prominent headings or sections, such as "Dünya-i İlahiyat" and "Dünya-i Madaniyat". The notes appear to be a collection of thoughts or a journal, possibly related to the author's work on the history of the Ottoman Empire.

14
11/11 5038

Handwritten notes in Turkish, likely describing the technical drawing. The text is written in a cursive style and includes technical terms and instructions. The notes are arranged in several paragraphs, with some lines underlined. The text is somewhat difficult to read due to the cursive and some fading, but it appears to be a detailed description of the mechanical components shown in the drawing above.

[Handwritten notes in Turkish, consisting of multiple lines of text on both pages. The handwriting is dense and appears to be a list or a series of entries. Some words are underlined. The notes are written in a cursive style.]

